

Bilag B

Til: Finans og Skatteudvalget

Brevdato: 12-10-2023
Sagsnr. 2023-22749
Akt id. 23504416
P. O. Box 1037
3900 Nuuk
Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Hermed fremsendes Naalakkersuisuts svar på Finans- og Skatteudvalgets indledende spørgsmål og bemærkninger til Forslag til Finanslov for 2024

Med venlig hilsen

Erik Jensen

Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter

1. Indledning

Sidetallene henviser til den danske udgave af finanslovsforslaget, med mindre andet er anført.

2. Almindelige bemærkninger

2.1 Naalakkersuisuts mål og principper for den økonomiske politik. side 139

1. Naalakkersuisut prioriterer reformer i FFL2023 med henblik på at opnå øget stabilitet på velfærdsområdet. Udvalget noterer sig i denne forbindelse, at Naalakkersuisut prioriterer ældre, udsatte børn, unge og syge. Udvalget ønsker til dette at få oplyst, hvordan Naalakkersuisut påtænker at prioritere midlerne blandt disse områder, for at opnå den ønskede stabilitet. ANN

Svar:

Naalakkersuisut erkender, at alle udfordringer ikke kan løses på samme tid. Naalakkersuisut har derfor valgt at fokusere på tre centrale velfærdsområder i finanslovsforslaget, nemlig børn og unge, sundhedsområdet og ældres forhold. I prioriteringen blandt disse områder er det vigtigt, at der tages højde for, hvor mange projekter og reformer de kan implementere ad gangen. Herudover ses der også på, hvor de mest presserende behov er. Der er eksempelvis afsat særligt mange midler til sundhedsområdet, som bl.a. står overfor en større anskaffelse af et nyt patientjournalssystem, der er helt central for fremtidig håndtering af patienterne. På ældreområdet og på førtidspensionsområdet er der bl.a. afsat midler til ophævelse af ægtefællers gensidige forsørgelsespligt. Til børn og unge er bl.a. afsat midler til et nyt børnetilskud.

2. Naalakkersuisut oplyser, at Naalakkersuisoq for Finanser, Ligestilling, Råstoffer og Justitsområdet har ansvar for at godkende og føre tilsyn med kommunernes låntagning. På side 161 under 3.4 Kommunernes økonomi oplyses det, at Naalakkersuisut foruden Rammeaftalen og Administrationsaftalen arbejder med en vejledning om, hvordan Grønlands kommunale enheder kan søge lån. Udvalget ønsker at få konkretiseret, hvordan Naalakkersuisut agter at sikre sig at disse kriterier, som er opstillet for kommunernes lånoptag, efterleves. ANN

Svar:

I henhold til den kommende aftale mellem Selvstyret, Staten og KommuneKredit skal enhver ansøgning om lån i KommuneKredit være godkendt af Naalakkersuisut v. Departement for Finanser og Skatter, inden ansøgningen sendes til KommuneKredit.

Godkendelse fra Naalakkersuisut forventes bl.a. at komme til at forudsætte, at den ansøgende kommune vedlægger et godkendt årsregnskab med revisionspåtegning for senest afsluttede regnskabsperiode. De endelige kriterier er ikke besluttet endnu. Såfremt en ansøgning ikke lever op til de godkendelseskrav, der bliver fastsat af Naalakkersuisut, kan Departement for Finanser og Skatter ikke godkende ansøgningen, hvorved den pågældende ansøgning ikke lever op til ansøgningskravene fra KommuneKredit. I sådanne tilfælde vil en ansøgning automatisk blive afvist af KommuneKredit.

2.2. Makroøkonomiske forventninger og offentlige finanser, side 142

1. Udvalget er af den opfattelse, at forbrugerpriserne her i landet er steget kraftigt, især på kysten. Hvordan hænger dette sammen med Naalakkersuisuts oplysning om, at forbrugerpriserne i Grønland, opgjort i januar 2023, kun er steget med 2,75% sammenlignet med 8,5% i resten af EU?

Svar: En stor del af prisstigningerne i EU og Danmark skyldes højere energipriser. Energipriserne er ikke steget i Grønland i nær samme omfang som i Danmark, da Grønland i høj grad har baseret elforsyningen på vandkraft samt har indgået gunstige prissikringsaftaler på olie.

2. I forbindelse med ovenstående ønsker udvalget at få oplyst, om udvikling i borgernes rådighedsbeløb bliver medtaget i analysen.

Svar: Nej, opgørelsen er baseret på udviklingen i forbrugerpriser som Grønland Statistik løbende opgør. Definitionen fremgår her:

<https://stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&version=202301&sc=PR&colcode=m>.

3. Udvalget noterer sig, at der i dag ikke synes at være nogen form for forbrugerbeskyttelse i forhold til prisstigningerne. Hvilke tanker har Naalakkersuisut sig nogen overvejelse i den forbindelse?

Svar: Naalakkersuisut kan oplyse, at der findes forbrugerbeskyttelse. Forbrugernes rettigheder er bl.a. sikret igennem købeloven, markedsføringsloven og lov om visse forbrugeraftaler.

Af forbrugerrettigheder kan f.eks. nævnes:

- 2 års reklameret ved fejl eller mangel ved en købt vare
- Reklamation inden 2 måneder fra du har opdaget fejlen eller manglen er altid rettidig – forudsat det sker inden for de første 2 år efter købet
- 14 dages ret til at fortryde et køb, som er foretaget over internettet
- Reklameret ved udsalgs- og tilbudsvare

Ovenstående rettigheder er ufravigelige.

Forbrugere kan gratis klage til Forbrugerklagenævnet på Sullissivik.gl. Forbrugerklagenævnet består af 3 medlemmer, en indstillet fra forbrugerinstitutioner i forening, en fra erhvervsorganisationer i forening og styrelseschefen for Forbruger- og Konkurrencestyrelsen. Medlemmerne udpeges for en firårig periode.

Atuisoq er forbrugernes rådgiver i Grønland og fører tilsyn med, at de erhvervsdrivende agerer inden for lovens rammer.

Atuisoq er en del af Forbruger- og Konkurrencestyrelsen, som fungerer uafhængigt af Selvstyret.

På forbrugerområdet håndhæver Forbruger- og Konkurrencestyrelsen markedsføringsloven. Styrelsen er ansvarlig for Atuisoq, der er portal for offentlig forbrugerinformation.

Forbrugere kan få rådgivning og vejledning af Atuisoq. Atuisoq er bl.a. på Facebook, hvor der kommer daglige henvendelser, som bliver besvaret.

Atuisoq deltager en gang om året i en informationskampagne og har senest været 15 steder i Sydgrønland i perioden den 2.-13. september 2023, hvor borgere kunne møde Atuisoq og få svar på deres forbrugerspørgsmål.

På Firmatjek offentliggør Forbruger- og Konkurrencestyrelsen de firmaer, der ikke har efterlevet Forbrugerklagenævnets afgørelse, hvor forbrugeren har fået medhold sin klage.

I perioden 1987-2015 fandtes der lovgivning om et forbrugerråd. Forbrugerrådet blev nedlagt i forbindelse med Inatsisartuts vedtagelse af den nuværende markedsføringslov fra 2015. Lovændringen betød, at Forbrugerrådets opgaver nu i stedet varetages af Forbruger- og Konkurrencestyrelsen. Forbruger- og Konkurrencestyrelsen varetager tilsynet med, at lovens bestemmelser overholdes og foretager generel vejledning og forbrugeroplysning.

4. Udvalget er forstående over for, at Naalakkersuisut ikke kan forudsige resultatet af den kommende KNI olieprisaftale. Udvalget er dog bekymret for, at den kommende aftale kan have konsekvenser for FFL2024 da det kan forventes, at priserne vil stige i takt med de internationale priser. Hvordan forholder Naalakkersuisut sig til disse forhold?

Svar: Olieprisen har betydning for udgifterne til den offentlige energiforsyning og for alle i samfundet, når Nukissiorfiit indkøber brændstoffer til elværker og varmecentraler rundt omkring i landet. Højere oliepriser vil medføre højere udgifter til den offentlige forsyning, hvilket vil presse Nukissiorfiits økonomi og dermed også Landskassens økonomi. Det er ikke muligt at forudsige, om priserne i den periode falder eller stiger i forhold til den sikrede pris. Mange parametre spiller ind i prisdannelsen med modsatrettet effekt, og det er ikke muligt at forudse, hvilken parameter der vil have størst vægt i prisdannelsen.

Hensynet til forbrugeradfærd og KNIs handlemuligheder på markedet gør, at processen om oliesikringer beklageligvis må holdes fortroligt på nuværende tidspunkt. Det kan dog nævnes, at Naalakkersuisut har som ejer anbefalet KNI at se på, hvorvidt koncernens overskud fra seneste regnskabsår kan anvendes til yderligere stabilisering af priserne.

En ny sikringsaftale på olie betyder, at der muligvis på et tidspunkt kan opstå et fornyet inflationstryk. I givet fald vil det blive genstand for en konkret overvejelse, når en ny prisaftale er indgået på kendte vilkår, og denne er blevet analyseret nærmere med hensyn til afledte ændrede inflationsforventninger. Det er dog pt. for tidligt at inddrage betydningen af stigende oliepriser her i landet i vurderingen af, om der bør iværksættes tiltag.

Grønland har ikke egen møntfod og er derfor afskåret fra selv at bruge pengepolitiske tiltag. Men der er finanspolitiske tiltag, som kan bistå med at holde inflationen nede på et ønskeligt niveau. Det indbefatter eksempelvis en begrænset vækst i de offentlige driftsudgifter, men principielt også skatte- og afgiftslettelser.

Grønland har den danske krone og er dermed tæt forbundet med omverdenen og Danmark. Det er begrænset, hvad Naalakkersuisut kan gøre for inflationen i Grønland. Dette gælder især på længere sigt, hvor der er en naturlig tendens til, at prisniveauet nærmer sig Danmark, da vi har samme valuta. Oliepriserne reguleres dog fundamentalt anderledes igennem vores monopolvirksomhed, og er således meget mere robuste over for udsving, som ses i Danmark, grundet vores mulighed for sikringsaftaler.¹

5. Udvalget noterer sig, at arbejdsløsheden i Grønland er lav samtidig med at der er stor efterspørgsel på arbejdskraft. Udvalget undrer sig over, at de omkring 2-3.000 unge, som er udenfor arbejdsmarkedet, ikke nævnes som en potentiel ressource. Udvalget ønsker at få oplyst, hvorfor disse unge ikke medtages i statistikken over ledig arbejdskraft?

¹ I øvrigt kan prisudviklingen på råolie findes under følgende link: <https://borsen.dk/investor/indeks/C6>.

Svar: Borgere der registrerer sig som arbejdssøgende bliver medtaget i statistikken over ledig arbejdskraft. Det betyder, at der potentielt er en gruppe unge, der ikke er med i statistikken, fordi de ikke lader sig registrere som arbejdssøgende.

6. Under Indførselsafgifter på s. 151 oplyser Naalakkersuisut, at der i FFL2024 budgetteres samlet set med en stigning på 2% i forhold til regnskabstallene i 2022. Udvalget ønsker en uddybning herfor.

Svar: Af afsnittet på side 151 fremgår det, at den samlede forventning til stigning i indførselsafgifter er på 2% fra Regnskabsår 2022 til Finanslovsforslaget for 2024. De 2% dækker over forskellige udviklingstendenser, som det ses af oversigten. Ved budgetlægningen vurderes de enkelte varegrupper altid enkeltvis.

De budgetterede forventninger er således bedste bud på en vurdering af et område, som er svært at budgettere, hvilket ses af de store udsving i procentvise ændringer for de forskellige afgiftsgrupper. Grundlæggende er det svært at budgettere befolkningens forventede forbrug i 2024 af mange forskelligartede produkter.

2.3 Udviklingen i de største selvstyrejede selskaber, side 155

Udvalget kan kun være enig med Naalakkersuisut i, at de selvstyrejede selskaber løfter centrale opgaver.

1. Er det Naalakkersuisuts vurdering at der er god sammenhæng mellem udviklingen i prisniveauet og udviklingen i selskabernes driftsresultater?

Svar: Forholdet om salgspriser på side 155 i Forslag til Finanslov kommer fra afsnittet om Royal Greenland, hvormed besvarelsen således tager udgangspunkt i det selskab:

Royal Greenlands resultat påvirkes af prisudviklingen på såvel salgs- som omkostningssiden. Følgervirkningerne af Ruslands invasion af Ukraine med energikrise, stigende energiomkostninger, stigende inflation og dermed stigende omkostninger samt økonomisk krise/afmatning i Europa har en mærkbar konsekvens for Royal Greenlands driftsresultater.

Jf. Royal Greenlands årsrapport er selskabets direkte omkostninger øget med mere end 700 mio. kr. i 2022 sammenlignet med 2021, mens salgspriserne "kun" er steget med knap 500 mio. kr. (eksklusiv krabber). Det har ikke været muligt at overvælte den samlede omkostningsstigning i salgspriserne. Dette skyldes en kombination af lokale markedsforhold, forbrugeradfærd og konkurrencesituationen.

Det er således stigninger i salgspriser vedrører skalrejer, kogte & pillede rejer, hellefisk og torsk. Dog er priserne på krabber faldet mere end 50 % i pris pga. kollapset af det nordamerikanske marked. Royal Greenland forventer dog et positivt 2. halvår for 2023 hvor selskabet igen forventer overskud.

2. Er det Naalakkersuisuts vurdering at de selvstyrejede selskabers salgspriser fortsat vil stige?

Svar: Der tages igen udgangspunkt i Royal Greenland i besvarelsen jf. ovenfor: Fremadrettet i 2023 fastholdes salgspriser for skalrejer, kogte & pillede rejer og hellefisk, mens torskepriserne er faldet i forhold til 2022. Krabber er i første halvår faldet yderligere, men er i sæson 2023 (maj og fremefter) stigende.

Desværre er omkostningerne fortsat stigende jf. besvarelsen til spørgsmål 1, hvilket udfordrer Royal Greenlands indtjening jf. netop offentliggjorte halvårsrapport.

3. Har Naalakkersuit, som den der varetager Selvstyrets ejerinteresser meddelt selskaberne sin overskudspolitik overfor de selvstyrejede selskaber?

Svar: Alle de selvstyrejede aktieselskaber har fået "Aftale om ejerskabspolitik for de selvstyrejede aktieselskaber", som indeholder et afsnit om udbyttepolitik.

Afsnittet er overordnet gældende for alle selskaberne, men der arbejdes løbende med de enkelte selskaber om deres konkrete økonomiske situation. Der afholdes ejermøder med de enkelte selskaber i efteråret 2023, hvor ejerpolitikken ligeledes italesættes overfor selskabernes ledelser. Jf. den politiske aftale, forventes ejerpolitikken fuldt implementeret i løbet af 2024. Ifølge aftalen skal de konkrete styringsredskaber opdateres, så som retningslinjer for god selskabsledelse, hvori bl.a. udbyttepolitikken bliver mere konkret for hvert enkelt selskab.

4. Udvalget bemærker at Royal Arctic Lines seneste resultat viser et underskud på knap 100 mio. kr. Resultatet var således 30-40 mio. kr. dårligere end forventet. Hvilke konsekvenser forventer Naalakkersuisut, at dette forhold vil få for forbrugerne?

Svar: Royal Arctic Lines fragtrater godkendes af Naalakkersuisut. Dermed havde sidste års dårlige resultat en direkte effekt jf. den senest godkendte fragtratestigning på sydgående fragt (eksport) fra starten af 2023. Royal Arctic Line har meddelt at den godkendte stigning forventes at sikre selskabets resultat bliver bedre for 2023. Fremadrettet arbejder Royal Arctic Line løbende med at optimere forretningen og mindske eventuelle konsekvenser for kunderne så vidt muligt. Selskabet har dog varslet behov for stigninger som fremadrettet følger forbrugerprisindekset, modsat de seneste 8 år hvor selskabet har fastfrosset priserne.

5. Naalakkersuisut forklarer at det negative resultat er en følge af, at år 2022 var et overgangså fra egen terminaldrift i Aalborg Havn til køb af ydelser i Aarhus Havn. Er det Naalakkersuisuts vurdering at de direkte driftsmæssige og økonomiske konsekvenser af overgangen fra egen terminaldrift til køb af ydelser er et overstået kapitel?

Svar: Baseret på de tilbagemeldinger der er modtaget fra selskabet, er det Naalakkersuisuts vurdering at det er et overstået kapitel. Naalakkersuisut forventer at selskabet fremadrettet arbejder aktivt med at optimere økonomien nu hvor omstillingsfasen er gennemført, hvilket offentligt er tydeliggjort overfor selskabets ledelse på den ordinære generalforsamling i maj måned.

6. Har Naalakkersuisut andet at bemærke omkring Royal Arctic Lines godsrelaterede samarbejde med Eimskip?

Svar: Naalakkersuisut er i henhold til koncessionen i kontinuerlig dialog med Royal Arctic Line om besejlingsmønsteret som nu gennemføres i samarbejde med Eimskip. Der pågår således en løbende dialog mellem Naalakkersuisut for Boliger og Infrastruktur og Royal Arctic Line om justeringer af selskabets mastersejlsplan og de effekter samarbejdet med Eimskip har på denne.

7. Udvalget kan kun være enig med Naalakkersuisut i, at de selvstyrejede aktieselskaber spiller en stor rolle i samfundet, da disse løfter centrale samfundsmæssige opgaver indenfor på hver deres område. Af den grund beskæftiger selskaberne en stor del af arbejdsstyrken i "den private sektor", som Naalakkersuisut kalder det, hvor selskabernes aktiviteter typisk foregår uden nogen form for konkurrence. Hvilke fordele og ulemper finder Naalakkersuisut, at lade centrale samfundsmæssige opgaver varetages af private selskaber på forretningsmæssige vilkår i monopolform?

Svar: Fordelene skal ses i, at aktieselskabskonstruktionen i sin natur fremmer at selskaberne søger omkostningsreduktioner og optimering af drift, samt fokus på udvikling. Dette skyldes det indbyggede fokus på at sikre positive resultater for eneaktionæren. Dertil skal lægges en tydelig fordel i at selskabsformen gør organisationerne mere omstillingsparate og i stand til hurtigt at agere på pludseligt

opståede problemstillinger, i en grad som en offentlig myndighed eller en nettostyret virksomhed med fokus på 0-resultater ikke nødvendigvis ville kunne. Selskabsformen har også en økonomisk fordel i forbindelse med muligheden for eksternt lånoptag baseret på brugerbetaling, som der ses eksempelvis med de nye lufthavne og vandkraftværker. På den måde sikres det at økonomien i en given sektor afgrænses til brugerne og ikke spredes ud på skattebetalerne. Dog skal man overordnet set være opmærksom, når markedet ikke nødvendigvis kan rumme flere aktører. Derfor er det væsentligt at det hele tiden tilsikres at de selskaber som har karakter af monopol ikke "falder i søvn". Dette kan der tages højde for igennem bl.a. udbyttepolitik, øget kontrol fra aktionæren via velbeskrevne retningslinjer og kontinuerligt tilsyn med den økonomiske udvikling i selskaberne. Sikringen af professionelle ansvarlige bestyrelser er ligeledes et væsentligt element i dette. Naalakkersuisut har således løbende fokus på at modvirke de potentielle negative effekter af de markedsstrukturer som selskaberne opererer under i vores samfund, og det vurderes at de positive effekter opvejer risikoen af de negative, så længe der er udpræget fokus på stærke rammevilkår fra politisk hold.

8. Udvalget bemærker, at Royal Greenland, hvis aktiviteter sker på internationale markedsvilkår, har en nettorentebærende gæld på knap 3 mia. kr. Beløbet udgør ca. 70 % af den samlede nettogæld for de 6 største selvstyrejede aktieselskaber, som er medtaget i tabel 9 på side 155. For udvalget kan dette forhold virke bekymrende. Hvilken belastning giver gældsposten selskabets årlige driftsresultat, og hvilken betydning har gældsposten for selskabets soliditet?

Svar: Den nettorentebærende gæld ultimo 2022 udgjorde 2,9 mia. kr., hvilket er en gearing for virksomheden på 5,8. (Finansiel gearing afspejler forholdet mellem egenkapital og lånte penge og kan både være godt og skidt. Overstiger gælden din egenkapital resulterer det i en forhøjet gearing, hvilket resulterer i øget risiko men ligeledes øget potentiale). Royal Greenland karakteriserer dette som ikke tilfredsstillende samt højere end selskabet har planlagt. Der var planlagt en høj gearing som følge af investeringsprogrammet vedr. udskiftning af fem udenskærs trawlere – hvilket forventes at blive et særdeles stærkt aktiv for Royal Greenland og samfundet i de næste 20-25 år. Covid-19-krisen i 2020 efterfulgt af udfordringerne for snekrabberne på det nordamerikanske marked i 2022 har betydet en for høj gæld for selskabet.

Tillagt rentestigninger betyder det øgede finansomkostninger, men Royal Greenland tilstræber via selskabets finanspolitik hele tiden at have 70% af deres langfristede gæld som fastforrentet, og dermed beskytte virksomheden mod renteudsving. Jf. note 19 i årsrapporten er Royal Greenlands gennemsnitlige rentesats 2,86% mod 1,36% i 2021. Det betyder at Royal Greenland porteføljemæssigt lægger godt i forhold til de øvrige rentestigningerne på markedet som er på 5 til 6%.

Ambitionen for den rentebærende gæld er, at Royal Greenland efter afslutning af deres trawlerprogram skal ned i en gearing på ca. 2,5, hvilket svarer til en nettorentebærende gæld på 1,6 til 1,7 mia. kr. Dette er et fokuspunkt for selskabet. Dertil ligger soliditeten fortsat godt på knap 28%.

9. Royal Greenlands nettobærende rentegæld er således ca. 40 gange så stort som Selvstyrets restgæld pr. ultimo 2022. Hvor stor skal Royal Greenlands gæld udgøre før Naalakkersuisut anser det for betænkeligt?

Svar: Gælden forventes ikke at blive øget, set i lyset af den nye fremskredne flådefornyelse. Det skal her bemærkes, at Royal Greenlands finansieringskilder i

form af pengeinstitutter ikke har udvist bekymring. Selskabets plan, som gengivet ovenfor, for håndtering af gælden betrygger ligeledes Naalakkersuisut, om end der er øget bevågenhed på emnet.

10. I forhold til lufthavnsområdet ønsker udvalget at få oplyst Naalakkersuisuts forventning til fremtidige prisniveau for beflyvning af både de rentable og de ikke rentable lufthavne? Forventer Naalakkersuisut således også, at de rentable beflyvninger vil skulle bidrage til de ikke rentable beflyvninger?

Svar: For så vidt angår taksterne i lufthavnene, så forventes de gældende takster i Mittarfeqarfiit A/S at blive implementeret i de nye lufthavne i Nuuk, Ilulissat og Qaqortoq. Hvorvidt Air Greenland og øvrige kommende operatører vil lægge sig op ad prisniveauet fra i dag på flybilletterne, vil være afhængigt af hvorvidt de konkrete trafikstrømme muliggør prisnedsættelser. Skulle det ske at en eller flere af de kommercielle indenlandsruter ikke fremover vil kunne opretholdes på kommercielle vilkår, vil den konkrete sag skulle løses i samarbejde med den ressortansvarlige Naalakkersuisoq.

Priserne på atlantruterne er kommercielle og forventes påvirket af den kommende konkurrence på området. Naalakkersuisut har i flere år arbejdet for at forbedre rammevilkårene for luftfartsområdet ved store investeringer i infrastruktur, som kan medvirke til at aktørerne får bedre vilkår for at kunne tilbyde lavere priser til forbrugerne.

11. Hvordan vil de forskellige datterselskabers - under Kalaallit Airports Holding A/S – økonomi hænge sammen i forhold til koncernens samlede økonomi?

Svar: Der er i udgangspunktet opdelt økonomi eller med andre ord "vandtætte skodder" mellem datterselskaberne, som følge af ejeraftalen med staten om KAIR International. Naalakkersuisut har indgået en driftsaftale med datterselskabet Mittarfeqarfiit A/S hvor økonomien er sikret selvstændigt i de regionale lufthavne. Der henvises til hovedkonto 72.26.04, samt sagen vedr. indskud af Mittarfeqarfiit A/S i Kalaallit Airports koncernen. Forretnings- og finansieringsplanen for Kalaallit Airports International bærer økonomien i de nye internationale lufthavne, som er økonomisk selvåbne. Qaqortoq lufthavn forventes drevet i regi Mittarfeqarfiit A/S efter Kalaallit Airports Domestic har afsluttet anlægsarbejderne. En styrkelse af den samlede økonomi i koncernen forventes på sigt drøftet med Finansministeriet i Danmark som ejer 33 % af Kalaallit Airports International. Dette vil dog kræve et økonomisk analysearbejde i ejerkredsen før en sag vil blive fremstillet og man politisk kan tage stilling til konkret handling. I den sammenhæng er det væsentligt at have for øje, at de nye internationale lufthavne bør være i drift i en periode førend den konkrete økonomiske situation, kan vurderes i det videre forløb.

2.4 Gældsudviklingen/Kommunernes økonomi, side 158

1. Hvad vil de nævnte lånemuligheder, under afsnittene om Gældsudviklingen og Kommunernes økonomi, have af betydning for den kommende økonomiske udvikling?

Svar: De nye lånemuligheder som følge af aftalen mellem Selvstyret, Staten og KommuneKredit vil i sig selv ikke have afgørende betydning for den kommende økonomiske udvikling. I det omfang kommunerne benytter sig af aftalen som alternativ til en dyrere finansieringskilde, vil aftalen alt andet lige betyde, at kommunerne kan gennemføre investeringer billigere end tidligere. Dette vil

naturligvis kunne virke fremmende på den almindelige økonomiske vækst, men omfanget heraf lader sig på nuværende tidspunkt ikke vurdere nærmere.

2. Naalakkersuisut nævner, at der arbejdes med en administrationsaftale vedrørende KommuneKredits lån. Udvalget ønsker en nærmere uddybning heraf.

Svar: Der er udarbejdet et udkast til en Rammeaftale mellem Selvstyret, Staten og KommuneKredit. Aftalen gør det muligt for kommunerne at optage lån i KommuneKredit. Samtidig beskriver aftalen bl.a., hvad der kan ydes lån til, i hvilken periode lånene kan ydes, hvor stor den samlede låneramme er, osv.

Derudover er der udarbejdet et udkast til en administrationsaftale, som beskriver den nærmere ansvarsfordeling mellem Selvstyret og KommuneKredit ifm. ansøgning, godkendelse og udbetaling af lån i regi af aftalen.

Rammeaftalen og administrationsaftalen er endnu ikke endeligt godkendt. Endelig godkendelse forventes i november 2023.

3. Er det Naalakkersuisuts vurdering at kommunerne vil kunne kapere styringen af et sådant område? Udvalget tænker her på kommunernes ressourceproblemer i forhold håndtering af administration af deres opgaver i henhold til lovgivning i øvrigt. Udvalget skal samtidig nævne, at der ikke sættes spørgsmålstegn ved den mulige nytteværdi af KommuneKredit.

Svar: Naalakkersuisut har tillid til, at kommunerne godt kan kapere styringen med lån, som de måtte optage i regi af aftalen mellem Selvstyret, Staten og KommuneKredit. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at der vil være en grundig godkendelsesproces ifm. ansøgningen af lån, dels i Departement for Finanser og Ligestilling og dels i KommuneKredit. Flere af kommunerne har herudover i forvejen erfaring med optagning af lån på kommercielle vilkår.

2.5 Anlægsområdet, side 163

1. Udvalget ønsker en mere klar uddybning af, hvad Naalakkersuisut mener med bæredygtighed på anlægsområdet. Taler Naalakkersuisut om bæredygtige materialer, eller skal begrebet forstås i udvidet form?

Svar: Begrebet skal forstås i udvidet form. Bæredygtighedsbegrebet er defineret som summen af tre fokusområder der er sammensat af miljømæssige, sociale og økonomiske forhold. Bæredygtigt byggeri har således et udgangspunkt i helhedsorienteret tilgang til bygge- og anlægssektoren, hvor der søges en balance mellem økonomiske, sociale og miljømæssige hensyn. De tre hensyn hænger sammen og påvirker hinanden, og vægtes derfor ligeligt og ud fra et livscyklusperspektiv.

2. Hvilke tanker har Naalakkersuisut i forhold til byggeplaner? Er byggeplanerne styrende for bevillingsønsker, eller omvendt?

Svar: Det fremgår af almindelige bemærkninger i FFL2024, at prioriteringen af projekter som udgangspunkt, skal afspejle de politisk højest prioriterede tiltag i de af Naalakkersuisut godkendte sektorplaner først, bl.a. med henblik på at tilsikre incitament til at færdiggøre og fremme sektorplanerne. Hertil kommer, at de prioriterede projekter bør imødekomme centrale behov, sikre udvikling af samfundet og bidrage til holdbarhed. Det følger heraf, at det er planer for byggeri der er styrende, og dermed ikke de bevillinger der er til rådighed. Det er dog vigtigt at fremhæve, at afsat bevillingsramme til anlægsområdet og dermed de prioriterede projekter, selvsagt skal have sammenhæng med den samlede finanslov.

2.6 Særlig prioriterede tiltag i Finanslovsforslaget, side 165

1. Om nye børneresehold. Hvad er Naalakkersuisuts erfaringer med den indsats der blev gjort i Tasiilaq i samarbejde med Staten?

Svar: Der blev i 2019 afsat midler til en akut indsats i Tasiilaq, som blev anvendt til ekstra socialrådgivere og familiebehandlere i perioden ultimo 2019 – primo 2020. Corona-epidemien bevirkede, at indsatsen måtte afbrydes før planlagt medio 2020. Børnesagsbunkerne blev nedbragt til et lavere niveau, men Corona-epidemien betød, at familiebehandlingerne ikke blev gennemført som planlagt.

2. Hvad er baggrunden for at Naalakkersuisut opretter et rejsesehold nu?

Svar: På hovedkonto 30.10.45 Særlig indsats på børn- og ungeområdet, har der siden FL2019 været afsat midler til rejsesehold for børn. Hidtil havde de afsatte midler til rejsesehold alene været til voksne med senfølger af seksuelt overgreb i barndommen.

Kommunerne har løbende efterspurgt flere rejsesehold til børn, som har været udsat for seksuelle overgreb. Dette har været imødekommet i Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland, 2020-2023, initiativ 10. Kommunerne efterspørger fortsat flere børneresehold.

3. Hvad er baggrunden for at de første studerende på bacheloruddannelsen i arktisk biologi først kan påbegynde studierne i 2025?

Svar: At starte en uddannelse kræver grundig planlægning og forberedelse, fordi der er en række praktiske, logistiske og ansættelsesmæssige forberedelser. Det er ganske normalt at det tager flere år med dette arbejde, og at uddannelsen først er fuldt indfasat når det første hold dimitterer.

4. Om styrkelse af Ado Lyngep Atuarfia. Hvad er baggrunden for at Naalakkersuisut mener, at de midler på 2 mio. kr. der årligt vil blive afsat, anses for at være tilstrækkelige i betragtning af de stærkt nedslidte faciliteter og bygninger?

Svar: De afsatte midler til Ado Lyngep Atuarfia skal alene dække de stigende omkostninger til lønninger og drift, herunder de løbende bygningsmæssige vedligeholdelser. Såfremt skolens bygninger skal renoveres, vil dette skulle prioriteres indenfor omrøkeringsreserven for uddannelsesbyggeri.

5. I forhold til sundhedsområdet (s. 166) ønsker udvalget at få oplyst, om Naalakkersuisut har et færdigt udkast til løsning af Sundhedskommissionens betænkning, og hvorfor er de emner i nævnte afsnit valgt som de første? PN

Svar: Nej, der foreligger ikke et samlet udkast til implementering af samtlige anbefalinger af sundhedskommissionens betænkning. Departementet for sundhed arbejder med sundhedskommissionens anbefalinger som beskrevet i svaret til spørgsmål 7.1.3. Naalakkersuisut for sundhed har i sommeren 2023 indledt dialog med de politiske partier om indholdet af en ny sundhedspolitik. De indsatser som nævnes i FFL 24 under særligt prioriterede tiltag udspringer af Naalakkersuisuts ønsker til FFL 24.

6. Naalakkersuisut vil afsætte 1 mio. kr. til en nødvendig opgradering af sundhedsberedskabet i lufthavnen i Nuuk. Hvad er Naalakkersuisuts planer om det samme for den kommende lufthavn i Ilulissat?

Svar: Udstyret til lufthavnen er baseret på en beredskabsfaglig risikovurdering, der tager hensyn til de kommende flystørrelser, som lægger op til at man skal kunne håndtere et givent antal tilskadekomne.

Lufthavnen i Nuuk forventes at åbne i 2024, hvor udstyret skal være klart.

Lufthavnen i Ilulissat forventes først at åbne i løbet af 2025.

Hvilket udstyr der bliver behov for i Ilulissat, må være baseret på det aktuelle risikobillede, til den tid i Ilulissat. Dette vil blive fremført i FFL 2025.

7. Udvalget ønsker at få oplyst, hvad Kongeriget Danmarks overtagelse af formandskabet i Arktisk Råd vil medføre af udgifter for Grønland? NAP

Svar: Departementet for Udenrigsanliggender, Erhverv og Handel, er fortsat ved at danne sig et konkret overblik over de forventede udgifter i forbindelse med Kongerigets overtagelse af formandskabet i Arktisk Råd.

På nuværende tidspunkt kan der drages inspiration fra budgetter fra forhenværende formandskaber. Her kan Islands budget fra deres formandskab i 2019-2021 for eksempel fremhæves. Deres overordnede budget lød på 230.000.000 islandske kroner, hvilket svarer til omkring 11.836.053 DKK, som bl.a. inkluderede midler til formandskabets forberedelse, møder, rejser, lønudgifter, konferencer og projekter, samt forberedende møder og rejser i 2018.

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at vurdere om Kongerigets budget bliver mere eller mindre end dette, da der bl.a. er andre geografiske forhold og tilhørende prisklasser, der skal tages hensyn til.

2.7 Reserver og budgetreguleringer, side 168

1. Hvad er det Naalakkersuisut konkret taler om i forhold til en indtægtsreserve, som skal udmøntes til 2. eller 3. behandlingen af FFL 2024?

Svar: Dette er en besparelse på 8,7 mio. kr. årligt, som skal udmøntes til enten 2. eller 3. behandlingen af FFL2024. Naalakkersuisut forventer dette er en del af forhandlingerne med partierne om en kommende finanslovsaftale.

2. Hvordan er det administrationen skal se ud i denne sammenhæng?

Svar: Der er med beslutningen om at afsætte en indtægtsreserve ikke taget beslutninger om at pålægge administrationen yderligere besparelser. Hvorledes reserven skal udmøntes indgår i finanslovsforhandlingerne.

3. Har Naalakkersuisut forholdt sig til de stigende energipriser under udarbejdelsen af de nævnte reserver?

Svar: Der er ingen umiddelbar sammenhæng mellem afsættelsen af en indtægtsreserve og ændringer i energipriserne. Indtægtsreserven er afsat som udtryk for Naalakkersuisuts vilje til at finde yderligere indtægter eller besparelser i finanslovsprocessen. Mulighederne for at realisere denne ambition forventes kun påvirket i mindre grad af udviklingen i energipriserne.

3. Aktivitetsområde 10 - 12 Formanden for Naalakkersuisut

3.1 Hovedkonto 10.01.01 Formandens Departement, NSN, administration

1. Hvordan hænger de stigende lønudgifter sammen med et uændret personaleforbrug?
Svar: Der forventes ingen stigende lønudgifter andet end almindelige overenskomstmæssige tilpasninger. Baggrunden for spørgsmålet kan omhandle en intern budgetfordeling, og at der er taget udgangspunkt i en personalesituation, hvor der er ledige normeringer.
2. I forhold til Naalakkersuisuts planer med Holdbarheds- og Vækstplanen ønsker udvalget at få uddybet, hvordan Naalakkersuisut agter at opnå de tilsigtede besparelser i den offentlige sektor.
Svar: Planer for hvordan Naalakkersuisut vil opnå besparelser i den offentlige sektor vil indgå i Holdbarheds- og Vækstplanen og arbejdet pågår pt.

3.2 Hovedkonto 10.01.06 Tværgående innovations- og projektopgaver

Naalakkersuisut oplyser, at bevillingen skal anvendes til innovative opgaver, der kommer centraladministrationen til gode, der forbedrer opgaveløsning, understøtter effektiviseringer, fastholdelse osv. Udvalget ønsker en konkret besvarelse på, hvad disse innovative opgaver er og hvordan midlerne på nærværende konto skal anvendes.

Svar: Formålet med at kontoen for Tværgående innovations- og projektopgaver rykkes fra Departementet for Finanser til Formandens Departement er at sikre en koordineret og strategisk overordnet opgaveløsning i centraladministrationen. Overgangen mellem de to departementer skal tilrettelægges og der skal udarbejdes en detaljeret plan for konkrete projekter for 2024 og 2025. Udover de allerede nævnte projekter i finanslovsforslaget kan der tilføje at der skal udarbejdes en medarbejder grundlag, strategisk tilgang til on and off boarding af medarbejdere, obligatoriske introkurser for alle medarbejdere og ledere og større fokus på ledelsesudvikling. Såfremt Finans og Skatteudvalget ønsker at se en komplet og detaljeret plan for opgaveløsningen, samt anvendelse af midlerne, kan årsplanerne sendes til orientering når disse foreligger.

3.4 Hovedkonto 10.98.01 Digitaliseringsstyrelsen

1. Hvordan hænger de stigende bevillinger sammen med et uændret personaleforbrug?
2. Udvalget ønsker en forklaring på, hvordan de bevilgede midler er fordelt på Digitaliseringsstyrelses ansvarsområder.
Svar: Samlet besvarelse på 3.4.1. og 3.4.2:
Digitaliseringsstyrelsen bevilling øges fra 2023 til 2024 med 3.225.000 kr.
Som det fremgår af side 235 i FFL2024, så udmøntes de sidste midler bevilliget til ny driftsenhed for cyber- og informationssikkerhed i 2024. Dette er 2 mio. kr. De øvrige 3 mio. kr. blev fordelt med 1 mio. kr. om året i FL2021, FL2022 og FL2023. Enhedens ansatte: en chef og tre medarbejdere blev tilført i FL2023.
Digitaliseringsstyrelsen bevilling til grunddatadriften øges med 250.000 kr. i 2024, jf. side 235 i FFL2024.
De resterende 975.000 kr. er pris og lønregulering.

3.5 Hovedkonto 10.98.02 Implementering af den nationale Digitaliseringsstrategi

Under hovedkontoen fremgår det, at der rapporteres årligt om fremdriften til Finans- og Skatteudvalget. Udvalget kan dog konstatere, at dette ikke har været tilfældet. Såfremt Naalakkersuisut ikke agter at orientere udvalget bør dette udgå af teksten under hovedkontoen.

Svar: I 2022 blev afrapporteringen til Finans- og skatteudvalget sendt den 5. juli til udvalget.

I 2023 er afrapporteringen planlagt til at følge præsentationen af den nye Nationale Digitaliseringsstrategi, som forventes endelig godkendt primo oktober.

3.6 Hovedkonto 12.01.01 Grønlands Repræsentation i København

1. Udvalget ønsker at få oplyst, hvorfor der afsættes mange midler til Grønlands Repræsentation i København i forhold til eksempelvis Grønlands Repræsentation i Bruxelles? Hvordan prioriterer Naalakkersuisut midlerne mellem repræsentationerne?

Svar: Grønlands Repræsentation og de resterende repræsentationer i andre lande er forskellige, både i forhold til status på baggrund af fysisk placering (i staten eller i andre lande), men også i forhold til grundlæggende opgaveløsninger. Grønlands Repræsentation i Danmark er ansvarsmæssigt placeret under Formanden for Naalakkersuisut og andre repræsentationer er ansvarsmæssigt placeret under Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender. I forhold til nuværende prioritering er udgangspunktet at fastholde den nuværende serviceniveau for borgere og politikere og varetagelsen af Grønlandske interesser. Der er godt samarbejde med den Færøske repræsentation i Danmark for at løbende sikre synergieffekter, og der vil blive ved med at være fokus på dette. Og som mange andre ansvarsområder er Repræsentationen i Danmark et område som løbende vurderes. De fleste omkostninger for repræsentationerne er faste omkostninger f.eks. husleje og lønninger, hvilket gør, at der skal udarbejdes en større plan, hvis forholdene skal ændres. Naalakkersuisut evaluerer løbende på området og prioriterer at udvide og udvikle repræsentationerne som Grønlandske interesser udvikler sig. Det seneste er oprettelse af repræsentationen i Kina, med forventet officiel åbning i år.

2. Hvad er Naalakkersuisuts strategi i forhold til de forskellige repræsentationer?

Svar: Overordnet og generelt er strategien for alle repræsentationer at sikre vores lands interesser, især indenfor erhvervsområdet.

4. Aktivitetsområde 20 - 24 Naalakkersuisoq for Finanser, Ligestilling, Råstoffer og Justitsområdet

4.1 Hovedkonto 20.01.11 Landsplanlægning

Hvad er status på arbejdet med FN's verdensmål?

Svar: Departementet igangsatte arbejdet med en national Handlingsplan for Bæredygtig Udvikling efter godkendelse af "Oplæg om Prioritering af FN's 17 Verdensmål" i marts 2023. Handlingsplanen forventes offentliggjort i sommeren 2024.

4.2 Hovedkonto 20.01.15 Ligestillingsrådet

Naalakkersuisut henviser til bestemmelserne i budgetregulativet om, at Ligestillingsrådet er underlagt disse. I budgetregulativets afsnit om kvalitetssikring af budgetbidrag i finansloven fremgår bl.a. at det forventede udbytte, aktivitet, produktivitet mv. er fyldestgørende beskrevet. Udvalget efterlyser derfor en oversigt over de forventede aktivitetstal for nærværende hovedkonto. Udvalget efterlyser desuden det udbytte, der er kommet ud af Rådets kampagner, seminarafholdelser o.l.

Svar: Vedlagt som bilag er modtaget Årsberetning for 2022 for Grønlands Ligestillingsråd og modtaget budget for 2023 for Grønlands Ligestillingsråd.² I Årsberetningen fremlægges Grønlands Ligestillingsråd aktiviteter samt udbytte heraf. Det skal bemærkes, at Grønlands Ligestillingsråd har skiftet formand samt ét medlem, siden Årsberetningen blev skrevet.

Grønlands Ligestillingsråd består af i alt syv medlemmer udpeget af Naalakkersuisut efter indstillinger fra organisationer, foreninger, institutioner m.v., der arbejder for lønmodtagere

eller arbejdsgivere, uddannelse og forskning, kønsroller eller det enkelte køns interesser og

rettigheder, hvoraf der højst udpeges en mere af det ene køn end det andet.

Det nuværende råd er udpeget for en periode på fire år, aktuelt for perioden 1. januar 2023 til den 31. december 2026.

4.3 Hovedkonto 20.05.20 Bloktilskud til Kommunerne

1. I henhold til den til nærværende hovedkonto tilknyttede tekstanmærkning er Naalakkersuisut bemyndiget til at fastsætte en maksimal døgntakst for kommunernes betaling til private døgninstitutioner inden for børn- og ungeområdet. Udvalget ønsker at få oplyst om og hvordan Naalakkersuisut har benyttet denne bemyndigelse?

Svar: Jf. § 49, stk. 2 i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 50 af 31. august 2021 om oprettelse og drift af døgninstitutioner for børn gælder: "Den døgntakst, som den anbringende kommunalbestyrelse skal betale for anbringelse på en døgninstitution for børn drevet som selvejende døgninstitution efter kapitel 4, fastsættes efter forhandling mellem den enkelte døgninstitution og kommunalbestyrelsen, eller en repræsentant for kommunerne i forening. En samlet takstbetaling skal kunne dække døgninstitutionens driftsomkostninger."

Tekstanmærkningen var ny i FL2021 og har været videreført i FL2022 og FL2023. Naalakkersuisut har ikke benyttet bemyndigelsen i tekstanmærkning til hovedkonto 20.05.20 Bloktilskud til kommunerne, til at fastsætte en maksimal døgntakst for kommunernes betaling til selvejende døgninstitutioner for børn og unge.

² En opfordring til at lægge den nævnte Årsberetning for 2022 ud på nettet er afgivet, men blev ikke imødekommet.

2. Hvordan forholder Naalakkersuisut sig i forhold til størrelsen af de priser der anvendes i forbindelse med anbringelser uden for hjemmet?

Svar: Døgntaksterne er et forhandlingsanliggende, jf. § 49 i bekendtgørelsen om oprettelse og drift af døgninstitutioner for børn.

3. Agter Naalakkersuisut at udstede en bekendtgørelse med henblik på takstfastsættelsen med hjemmel i nærværende tekstanmærkning?

Svar: Der foreligger ikke planer herom.

4. Hvad er Naalakkersuisuts erfaring med konsekvenserne for de kommuner, der fra andre kommuner modtager familier, som er omfattet af reglerne omkring anbringelser uden for hjemmet?

Svar: Naalakkersuisut har ikke modtaget information fra kommunerne om familier, som har børn anbragt uden for hjemmet, som kan belyse dette spørgsmål.

4.4 Hovedkonto 20.10.20 Andel i Nationalbankens overskud

Udvalget bemærker, at der netop for finansåret 2024 er afsat 0 kr. i bevilling. Udvalget ønsker en nærmere forklaring.

Svar: Finansministeriet har meddelt, at der ikke overføres overskud i 2023. Nationalbanken havde et underskud på over 8 mia. i 2022. På den baggrund skønnes der heller ikke overført et overskud i 2024.

4.5 Hovedkonto 20.11.50 Driftsreserven

I henhold til den til nærværende hovedkonto tilknyttede tekstanmærkning skal Naalakkersuisut orientere udvalget om udnyttelsen af bemyndigelsen. I fravær af orienteringer i den senere tid af nærværende art, er det udvalgets forventning, at der ikke har være anledning til dette. Udvalget ønsker Naalakkersuisuts kommentarer hertil.

Svar: Dette er korrekt. Naalakkersuisut har ikke fundet det relevant at udnytte bemyndigelsen indtil nu, men udelukker ikke der sker fremover, hvis der f.eks. kommer store naturkatastrofer.

4.6 Hovedkonto 20.11.51 Effekter af reformtiltag.

Naalakkersuisut har medtaget en tekstanmærkning til nærværende hovedkonto i bilag 2 til finanslovsforslaget. I budgetbidraget er ikke nævnt, at der til nærværende hovedkonto er tilknyttet en tekstanmærkning. Udvalget ønsker Naalakkersuisuts kommentar til dette.

Svar: Det er en fejl at der ikke er anført en henvisning til tekstanmærkningen på budgetbidraget. Det rettes senere i finanslovsprocessen.

4.7 Hovedkonto 20.11.56 Budget regulering, administration.

Kan Naalakkersuisut allerede nu oplyse, hvad den nævnte indtægtsreserve på 8,7 mio., der med fokus på at nedbringe udgifterne til eksterne konsulenter nærmere går ud på?

Svar: Naalakkersuisut forventer dette er en del af forhandlingerne med partierne om en kommende finanslovsaftale. Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 2.7.1.

4.8 Hovedkonto 20.11.70 Reserve til nye initiativer

1. Udvalget bemærker at de afsatte midler til finansiering af følgende nye initiativer, Personaleboliger til sundhedsvæsenet, Opgradering af fiskeriuddannelsen samt til Indsats for psykisk syge børn også indgår i finansloven for 2023.

Udvalget finder ikke, at der er fremkommet nye oplysninger i nærværende forslag. Har Naalakkersuisut mere konkret at oplyse om evt. fremskridt for ovennævnte initiativer? APN/PN

Svar på spørgsmål om indsats for psykisk syge børn, hovedkonto 20.11.70:

Der fremsendes et ændringsforslag til FFL 24 med indstilling om nedsættelse af hovedkonto 20.11.70 med 3,0 mio. kr. og forhøjelse af hovedkonto 34.11.03 Dronning Ingrid's Hospital med 3,0 mio. kr. Til budgetspeficikationen tilføjes: "Hovedkontoen blev ved 2. behandlingen af FFL24 forhøjet med 3,0 mio. kr. til styrkelse af landets børne- og unge psykiatri. Departement for Sundhed koordinerer indsatsen og inddrager relevante departementer."

Svar på spørgsmål om personaleboliger til sundhedsvæsenet:

De afsatte midler udmøntes til aktivitetsområde 34, når der foreligger endelige beregninger om de økonomiske effekter ved ibrugtagning af de 3 boligårne ved Qatserisut. De første boliger forventes ibrugtaget i løbet af 2024. Departementet for Sundhed vil fremsende et oplæg til udmøntning af midlerne, med udgangspunkt i beregningen af de økonomiske effekter.

2. Om Strategipuljen

Hvad er planerne for udmøntning af forslaget om at afsætte reserven 20 mio. kr. årligt. Agter Naalakkersuisut at fremsætte ændringsforslag vedr. udmøntning til 2. behandlingen af FFL2024?

Svar: Ja, midlerne til ophævelse af modregning af ægtefælles indkomst i alderspension skal udmøntes. Dertil er der netop offentliggjort en selvmordsstrategi, som forventes at have behov for midler. - I oplægget om strategien er anført: 2,8 mio. kr. i 2024, 1,5 mio. i 2025 og 1,0 mio. i 2026 samt i 2027.

3. Om returpantssystem

Hvad er status for ESANI A/S' aktiviteter i forhold til nærværende bevilling samt i forhold til affaldsforbrænding, herunder sagen omkring Avannaata Kommunia?

Svar:

Bevillingen for 2024 til støtte til opstart af nyt retursystem forventes anvendt til indkøb af pantcentraler til de byer, som ikke får indkøbt pantcentraler i 2023. Man arbejder på nuværende tidspunkt ud fra en plan om at indkøbe maskiner til Tasiilaq, Uummannaq, Ilulissat, Aasiaat, Sisimiut, Qaqortoq, Upernavik og Nuuk i 2023. Denne plan er afhængig af leveringsmuligheder af maskiner, men man forventer godt at kunne nå de store lukketvandsbyer inden havisen gør levering umulig. Såfremt der opstår udfordringer med levering, vil maskinerne blive installeret i byer som kan tilgås med skib. ESANI A/S undersøge muligheden for at installere en større pantcentral i Nuuk som kan servicere byerne omkring Nuuk. Man forventer at kunne købe og installere 7 pantcentraler i 2023. Indkøb af pantcentraler til resterende byer forventes foretaget i 2024 med nærværende bevilling.

Avannaata Kommunia har valgt ikke at være en del af den nationale affaldsløsning. Dette får ikke betydning for deres deltagelse i returpantssystemet. Det vil derfor fortsat være muligt for butikkerne i Avannaata Kommunia at indgå i returpantssystem fra 1. januar 2024.

Det fælleskommunale affaldsselskab ESANI A/S er i fuld gang med at etablere to nye moderne affaldsforbrændingsanlæg i Sisimiut og Nuuk. Når de to nye forbrændingsanlæg står klar i 2024/2025. Finansieringen af de to nye nationale forbrændingsanlæg er på plads og der er bl.a. givet 56 mio. kr. i tilskud fra Miljøfonden.

4.9 Hovedkonto 20.30.01 Økonomi- og personalestyrelsen, ASA

1. Hvad skyldes stigningen i det forventede personaleforbrug fra FFL 2024 og i budgetoverslagsårene?

Svar: Der igennem de seneste år foretaget følgende omrokeringer af personale til og fra hovedkonto 20.30.01 Økonomi- og Personalestyrelsen, ASA.

I 2021 blev Grønlands Selvstyres elever samt enheden for HR-Udvikling flyttet til Formandens Departement.

Ultimo 2021 blev der flyttet fire medarbejdere fra Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse til Økonomi- og Personalestyrelsens personaleafdeling. Dette skete med en flytning af opgaver vedrørende udarbejdelse af ansættelseskontrakter og personsagshåndtering fra Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse. Rekruttering og fastholdelse var ikke en del af denne flytning.

Fra maj 2022 blev personale anvendt under den tidligere hovedkonto 20.01.96 Overenskomstkommissionen flyttet til Økonomi- og Personalestyrelsen. Personalet herfra blev rokeret om til styrelsen med det formål bl.a. at arbejde med opfølgningen på kommissionens anbefalinger.

I forbindelse med udarbejdelsen af FL2022 blev der indlagt et forkert personaleforbrug. Dette blev der rettet op på i relation til FL2023. Dermed er de korrekte tal for 2023 og 2024 13 chefer og 90 øvrige.

2. Naalakkersuisut oplyser at Strategisk Indkøb skal sikre, at Selvstyrets samlede indkøb foretages mere effektivt. Hvor store beløb har Naalakkersuisut indtil videre opnået i besparelser?

Svar: ASA indgår p.v.a. Selvstyret en række indkøbsaftaler f.eks. aftaler om indkøb af diverse kontorartikler, møbler, hotelaftaler m.v.

Disse indkøbsaftaler kan enhederne anvende i et for enheden relevant omfang. En besparelse ved anvendelse af en konkret indkøbsaftale vil ligge ude i den enkelte enhed. Der foretages ikke for nuværende compliance-analyser af området. ASA har i 2023 forsøgt at rekruttere personale til at foretage sådanne løbende compliance-analyser. Det har dog endnu ikke været muligt at besætte den opslåede stilling. Det er derfor vanskeligt at sætte præcise tal på de besparelser, der måtte være opnået. Det dog er vurderingen, at koordineringen og konkurrenceudsættelsen på området medfører mærkbare besparelser, både på priser og på administrationen ifm. indkøb.

3. Det forventede personaleforbrug er øget. Hvordan passer dette sammen med at mindske administrationen i Selvstyret?

Svar: Der henvises indledningsvist til besvarelsen af spørgsmål nr. 1 under 4.9 Hovedkonto 20.30.01 Økonomi- og Personalestyrelsen. Der er således ikke primært tale om en forøgelse af administrationen inden for Selvstyret som helhed, men om en omrokering af eksisterende administration mellem enheder i Selvstyret.

4.10 Hovedkonto 20.30.04 Lovpligtig arbejdsskadeforsikring og rejse- og ulykkesforsikring

Udvalget ønsker at få oplyst, hvor store midler Selvstyret får tilbage – gennem forsikringsordningerne?

Svar: Der er tale om udgifter til en lovpligtig forsikringsordning, hvorunder Selvstyret forsikrer samtlige sine ansatte. Der er således ikke tale om en ordning, hvorfra Selvstyret får midler tilbage.

4.11 Hovedkonto 20.30.07 Boligstøtte, renter og afdrag, netto

Udvalget ønsker at få oplyst, hvor mange lån, der er ophørt og hvor mange der er tilbage?
ASA/EGSK

4.12 Hovedkonto 20.30.09 Midlertidig indkvartering

1. Udvalget ønsker at få oplyst, hvor stor personaleomsætning der har været i de forskellige Naalakkersuisut-områder, og hvilke planer Naalakkersuisut har for en reduktion heraf?

Svar: I perioden 2020- august 2023 er følgende antal boligrekvisitioner modtaget af Midlertidig Indkvartering og videresendt til boligselskaberne:

2020: 115 stk.

2021: 177 stk.

2022: 101 stk.

2023: 91 stk. (til og med august)

Ovenstående antal boligrekvisitioner kan dog ikke sidestilles med personaleomsætningen inden for de forskellige Naalakkersuisut-områder. Således kan stillinger slås op både med og uden bolig. Derudover er det vigtigt at pointere, at Sundhedsvæsenet har sin egen boligpulje.

Personaleafdelingen i Økonomi- og Personalestyrelsen er ansvarlig for udarbejdelsen af ansættelseskontrakter for månedslønnede hos Centraladministrationen og Sundhedsvæsenet. Nettostyrede virksomheder såsom Nukissiorfiit og Asiaq udarbejder selv deres ansættelseskontrakter. Der forefindes ikke en fortegnelse over den samlede personaleomsætning, hverken for de månedslønnede eller timelønnede. Dette skyldes bl.a. at et system til registrering heraf ikke findes for nuværende.

2. Er der foretaget vurdering af ASAs varetagelse af opgaven med anvisning af personaleboliger og rådgivning af enheder på området?

Svar: Der er ikke foretaget en evaluering eller analyse af ASA's varetagelse af opgave med anvisning af personaleboliger eller rådgivning herom. Det er dog indtrykket, at selve ordningen administreres tilfredsstillende, men at der generelt er ønske om adgang til et større antal personaleboliger. Antallet af personaleboliger, der kan stilles til rådighed, afhænger dog af, hvor mange boliger der løbende bliver ledige i selvstyrets boligmasse.

3. Er der bestemte aktivitetsområder, der særligt benytter sig af ordningen?

Svar: Der forefindes ikke for nuværende en fortegnelse over, hvilke enheder for hvem boligrekvisitioner er modtaget og videreformidlet til boligselskaberne. Fordelingen af boligløbenumre sker efter beslutning hos departementschefgruppen og baseres på en fastlagt fordelingsnøgle, der bl.a. tager hensyn til størrelsen på det pågældende Naalakkersuisut-område og eventuelle andre indsatsområder. Såfremt et departement ikke har brug for et konkret boligløbenummer, vil nummeret oftest blive anvendt under et andet Naalakkersuisut-område, der måtte have behov herfor.

4.13 Hovedkonto 24.01.01 Skattestyrelsen, administration

Burde øget digitalisering ikke føre til færre restancer? Hvordan ser det ud med planer for indsatsen omkring restanceindkrævning?

Svar:

Det er korrekt at digitaliseringen generelt i samfundet er øget. Implementering af nye systemer og nye muligheder som Nemkonto, eBoks og MitId gør det generelt lettere at kommunikere digitalt med borgere og virksomheder.

Det er dog primært i forhold til at kunne sende breve mv. til borgere og virksomheder i eBoks at der er en gevinst i forhold at inddrive borgernes restancer.

Implementeringen af nyt inddrivelsessystem i Prisme øger samtidig mulighederne for at anvende data hurtigere og mere effektivt.

I dag foretages flere processer systemmæssigt mere automatisk, hvilket medfører hurtigere sags- og arbejdsgange og dermed at man hurtigere kan igangsætte inddrivelsesmæssige tiltag. Dette betyder dog ikke automatisk at der kan inddrives flere penge og skabe færre restancer, fordi der som altid skal laves individuelle vurderinger, herunder særligt tages individuel stilling til transgbenificiet.

Flere af de tidligere manuelle arbejdsgange er blevet automatiserede, hvilket giver styrelsens pantefogeder bedre mulighed for at sagsbehandle de enkelte skyldnere.

Skattestyrelsen arbejder løbende med at effektivisere sine arbejdsgange. Som et eksempel kan det nævnes, at styrelsen i løbet af juni måned 2023 har fået implementeret en funktion i Prisme, som gør det lettere at sammenkæde skyldnere med indkomster. Dette giver mulighed for langt hurtigere at iværksætte tiltag som løntræksaftaler eller indgå betalingsaftaler.

4.14 Hovedkonto 24.01.16 Tab på indeholdelser hos arbejdsgivere

Udvalget ønsker at få oplyst, hvorfor der er så stort udsving i nettoindtægterne mellem R 2022 og FFL2024?

Svar: *Der synes at være tale om en misforståelse. Der er således kun tale om en forskel på 13.000 kr. imellem R 2022 og FFL 2024.*

4.15 Hovedkonto 24.06.14 Beskæftigelsesfradrag

1. Udvalget ønsker at få oplyst status på ændring af beregningen af beskæftigelsesfradraget fra årlig til månedlig?

Svar:

Der foreligger et udkast til et nyt system til håndtering af løbende udbetaling af beskæftigelsesfradraget, men dette system vil have svært ved at kunne omfatte ansatte med sæsonpræget arbejde eller private erhvervsdrivende, hvor indkomsten ikke er fordelt jævnt over indkomståret. Det vil derfor være med betydelige risici for at der udbetales beskæftigelsesfradrag i starten af året, men hvor det efterfølgende viser sig, at indkomsten er væsentligt større end forventet. Det vil øge administrationen af ordningen betydeligt.

Derfor har Naalakkersuisut til hensigt at foreslå, at opgaven med at udarbejde et system, der kan beregne og løbende udbetale beskæftigelsesfradraget, opgives. Finansudvalget har tidligere modtaget et konkret oplæg herom til behandling.

2. Udvalget gør opmærksom på at der i skemaet for de forventede aktivitetstal har brugt navnet Tele Greenland og ikke Tusass A/S.

Svar: Der vil blive udarbejdet et ændringsforslag ifm. 2. behandlingen af finansloven, som retter op på denne fejl.

4.16 Hovedkonto 24.10.12 Selskabsskat, Selvstyrets virksomheder

Udvalget ønsker uddybning af, hvorfor tallene for budgetoverslagsårene ser ud som de gør?

Svar: Skattestyrelsen skønner hvert år i tæt samarbejde med Bestyrelsessekretariatet i Formandens Departement de forventede selskabsskatter fra de Selvstyrejede virksomheder for det næstkommende finansår. Bestyrelsessekretariatet har igennem deres løbende kontakt til selskaberne viden om, hvad de enkelte selskabers forventninger er. Da det generelt er svært at forudsige forventningerne til udviklingen i selskabsskatter, fremskrives forventningerne for 2024 i uændret form frem i budgetoverslagsårene, hvilket er udtryk for, at tallene i 2024 er senest kendte skøn. Tallene for 2025 og frem vil blive revurderet ifm. udarbejdelsen af næstkommende FFL for 2025.

4.17 Hovedkonto 24.11.13 Havneafgift

1. Skal udvalget forvente ændringsforslag af Naalakkersuisut som følge af Naalakkersuisuts forslag til Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om havneafgift (Genindførelse af en krydstogtpassagerafgift), som er sat på dagsordenen til efterårssamlingen 2024?

Svar: Beslutningen om at fremrykke lovens ikrafttræden til den 1. januar 2024 – i forhold til høringsversionen af forslaget – skønnes på sigt med usikkerhed at bidrage med et merprovenu fra havneafgiften på i omegnen af 10 mio. kr. Merprovenuet omfatter både den genindførte krydstogtpassagerafgift og den fordoblede havneafgift på store krydstogtskibe.

For 2024 skønnes merprovenuet dog at være tættere på 20-30 mio. kr., da krydstogtbranchen endnu ikke vil kunne have nået at tilpasse deres aktiviteter til de forhøjede afgiftsniveauer.

Der vil blive fremsat ændringsforslag til finanslovsforslaget til 2. behandlingen med henblik på at afspejle ovenstående.

2. I samme forslag til Inatsisartutlov foreslås det, at kommunerne gives mulighed for at fastsætte et miljø- og vedligeholdelsesgebyr, som havnemyndighederne vil stå for opkrævningen af. Hvad er Naalakkersuisuts forventning til kommunale indtægter heraf?

Svar: Hvilke steder, der vil blive pålagt det nye miljø- og vedligeholdelsesgebyr, vil være op til den enkelte kommune. Kommunerne fastsætter også gebyrstørrelsen (dog maksimalt 50 kr. pr. krydstogtpassager pr. ilandsættelse). Men under forudsætning af omtrentlig samme antal besøgende krydstogtpassagerer som i 2022, og at kommunerne vælger at fastsætte det maksimale gebyrniveau for 2 gennemsnitlige havneanløb og 5 forskellige kyst- eller naturlandinger, kan det med betydelig usikkerhed skønnes at ville indbringe kommunerne i omegnen af 15 mio. kr. årligt.

4.18 Hovedkonto 24.11.14 Stempelafgift

Hvilke konsekvenser vil det have, hvis man centraliserede afregningen af stempelafgiften direkte og ikke lade denne gå via landsretten?

Svar: Det kan oplyses, at afregningen af stempelafgiften allerede i forvejen er centraliseret i Skattestyrelsen.

Landsretten varetager i dag opgaven med at sikre registreringen af bl.a. skøder og pant i fast ejendom mv. og dermed den juridiske adkomst til ejendomme, skibe, biler mv. Betalingen af stempelafgift betales direkte til Skattestyrelsen.

4.19 Hovedkonto 24.11.23 Miljøafgift på produkter til energifremstilling

Hvorfor er indtægterne på nærværende hovedkonto ikke højere, når salgsselskaberne har opnået stort overskud af brændstofsalg?

Svar: Miljøafgiften udgør fast 10 ører per liter diesel, benzin og lignende produkter. Der er således ikke en sammenhæng mellem afgiften og prisen på det brændstof der sælges til forbrug i Grønland. Der kan derfor ikke skabes en direkte sammenhæng til evt. overskud ved salg af brændstof.

4.20 Hovedkonto 24.11.24 Afgifter fra råstof samt is og vand

Hvad er baggrunden for, at der ikke sker nogen udvikling i indtægterne under nærværende hovedkonto?

Svar: Hovedkontoen er en generel konto, hvor der er sikret bevilling til at modtage eventuelle indtægter i form af afgifter fra råstofprojekter samt fra Is- og vand projekter.

Der er for nuværende ikke forventninger til indtægter fra områderne. Der er i dag ikke aktivitet af nævneværdig karakter i udnyttelsesfasen, både hvad angår råstofområdet som på is og vandområdet.

Ved indgåelse af aftaler om udnyttelse af råstoffer eller is og vand fastsættes der hvilket vederlag der skal tilfalde Grønlands Selvstyre. Der kan herunder fastsættes vilkår om betaling af enten en produktionsafgift eller en udbytteafgift.

Herudover kan nævnes at eventuelle indtægter fra råstofområdet overføres direkte fra nærværende konto til råstoffonden.

4.21 Hovedkonto 24.11.27 Ressourcerente afgifter

1. Budgetbidraget indledes med at der er tilknyttet tekstanmærkninger til nærværende hovedkonto, som ikke er medtaget. Hvad er baggrunden for dette forhold?

Svar: Det er ved en fejl blevet angivet i budgetbidraget, at der er tilknyttet tekstanmærkninger til hovedkontoen. Der vil blive udarbejdet et ændringsforslag ifm. 2. behandlingen af finansloven, som retter op på denne fejl.

2. Hvad er baggrunden for, at indtægtsbevillingerne under nærværende hovedkonto ikke er sat højere set i betragtning af de høje verdensmarkedspriser?

Svar: Verdensmarkedspriserne på fiskeprodukter faldt hen over Covid-perioden 2020 og 2021 set i forhold til 2019. Siden 2021 har priserne igen været stigende og er nået til et niveau, som er lidt højere end i 2019.

Disse prisstigninger har gradvist været indregnet i indtægtsbevillingen i FFL2022, FFL2023 og nu i FFL2024. Eftersom fiskepriserne historisk set har varieret meget, er det usikkert, om de vil fortsætte på samme niveau som i dag. Aktuelt ses således prisfald på flere betydende arter.

De forventede priser ved budgettering af indtægtsbevillingen for FFL2024 og overslagsårene er derfor estimeret forsigtigt og sat lidt lavere end de senest kendte priser. Dette kan blandt andet begrundes med, at priserne i 2. kvartal 2023 er faldet lidt i forhold til både de gennemsnitlige priser i 2022 og priserne i 1. kvartal 2023. Ligeledes er en forventet nedgang i den havgående kvote på hellefisk medvirkende til at nedjustere i indtægtsbevillingen for FFL2024.

Når Skattestyrelsen medio november har priserne på fiskeprodukterne for 3. kvartal 2023, vil indtægtsbevillingen blive vurderet og evt. revideret, hvis prisudviklingen udvikler sig i mere eller mindre gunstig retning end forventet.

5. Aktivitetsområde 30, Naalakkersuisoq for Børn, Unge og Familier

5.1 Hovedkonto 30.01.01 Departement for Børn, Unge og Familier.

Udvalget noterer sig, at departementet varetager familieret og arveret, som er ikke-hjemtaget lovgivning. Udvalget ønsker til dette at få oplyst, om udgifterne til disse områder afholdes af Staten, da lovgivningen ikke er hjemtaget?

Svar: Ja. Udgifterne til familieret og arveret afholdes af Staten.

5.2 Hovedkonto 30.01.02 Socialstyrelsen.

Tilbage i 2019 blev et grønlandsk-dansk samarbejde etableret på socialområdet. Samarbejdet fik en bevilling på 80 mio. kr. fra statskassen fordelt over fire år. I 2021 blev der desuden enighed om en bloktilskuds aftale med kommunerne om et styrket samarbejde om de udsatte børn og unge. Hvad er status på de initiativer, der er blevet iværksat, og hvad bliver disse midler anvendt til?

Svar: På naalakkersuisut.gl – publikationer er offentliggjort Grønlandsk-Dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland, 2020-2023 samt statusrapporterne om fremdriften i de 16 initiativer, som udarbejdes halvårligt.

For at give et overblik, kan der i skemaet nedenfor, ses status på de primære aktiviteter der driftes eller er igangsat af Socialstyrelsen og som midlerne er anvendt til.

Bloktilskuds aftalen hvor kommunerne modtager 5 mio. kr. årligt i perioden 2022 – 2024 til styrkelse af kommunernes egen indsats på børneområdet, herunder sagsbehandlingshjælp, er mellem Naalakkersuisut og de grønlandske kommuner.

Initiativ	Aktiviteter som midlerne bliver anvendt til
Initiativ 1: Styrkelse af forældrekompetencer med fokus på særligt udsatte	-Intensiv støtte/MANU koordinator til særligt sårbare familier er ansat i alle kommuner frem til slut 2023. -Der er udviklet MANU materiale til barnet på 5-6 år. -Udvikling af samtalekort til konceptet MANU+ er under færdiggørelse. -Udvikling af MANU app til borgere og fagpersoner er i gang. -E-learningportal til fagpersoner i landet, der underviser i MANU, er under færdiggørelse.
Initiativ 2: Styrket tværfagligt samarbejde mellem kommunale sagsbehandlere og sundhedsfagligt personale i Tidlig Indsats	-Et nationalt seminar er afholdt i 2022, for at styrke samarbejdet mellem fagpersonerne. Endnu et seminar afholdes i uge 40, 2023. -Der er udviklet en national kampagne om Tidlig Indsats til borgerne. -Udvikling af Tidlig Indsats håndbog er under færdiggørelse. -Der er løbende rådgivning og støtte til Tidlig Indsats medarbejdere i hele landet.
Initiativ 3: Opkvalificering og kompetenceudvikling	-Der er til dags dato opkvalificeret mere end 570 dagtilbudspersonale i hele landet, inkl. bygder og fåreholdersteder. -Anden runde opkvalificering af dagtilbudspersonale bliver afsluttet i de sidste byer i løbet af 2023.

af dagtilbudspersonale	-Der afholdes et fagcheftæf i uge 39, hvor det fremadrettede samarbejde med forvaltningerne på førskoleområdet er i fokus.
Initiativ 4: Styrkede rammer for den frivillige indsats på børneområdet	-Der er udarbejdet en hjemmeside med overblik over samtlige organisationer i landet, der typisk involverer frivillige, til brug af borgere, organisationer, fonde mfl. -Der er afholdt et større seminar i 2022 med organisationer, frivillige, erhvervslivet, Naalakkersuisut og kommuner. -Der er løbende afholdt netværksmøder og kurser for de frivillige. -Der er udviklet kampagner for at promovere frivilligt arbejde. -Der er afholdt møder og tjenestebesøg i samtlige kommuner om drøftelse af frivilligt arbejde, partnerskaber mv. -Der er i løbet af 2023 under udarbejdelse instruktionsvideoer til frivillige. -Frivillige understøttes løbende med partnerskaber, sparring mv.
Initiativ 5: Nedbringelse af ubehandlede børne- og ungesager	-Sags- og familiebehandlingshjælpen er udført i alle de planlagte kommuner.
Initiativ 6: Understøttelse af den kommunale sagsbehandling	-ESDH-systemet Get Organized er implementeret i alle 5 kommuner. -Der er afholdt lovkurser i alle kommuner. -Afholdelse af kurser til sagsbehandlere og fagpersoner om håndtering af sager med seksuelle overgreb er i gang. -Der udarbejdes instruktionsvideoer frem til slut 2023.
Initiativ 7: Overblik over eksisterende opkvalificerings- og kompetenceudviklings-tilbud på det sociale børne- og ungeområde	-Der er lavet Real Competence Vurderinger af medarbejdere rundt omkring i landet, i samarbejde med PI/SPS. -Der er udarbejdet kursusoversigter, som løbende opdateres. -Der er lavet en afdækning af kommunernes kursusbehov. -Færdiggørelse og oprettelse af kursusportal sker frem til slut 2023.
Initiativ 8: Forsøg med etablering af væresteder for børn	-Væresteder er oprettet i Sisimiut, Ilulissat, Nanortalik, Tasiilaq og Aasiaat og drives af kommunerne. -Der følges løbende op med registreringsskemaer, der viser antal af børn der bruger værestederne. -Der afholdes løbende sparringsmøder med tovholderne fra værestederne.
Initiativ 9: Familiecentrenes indsats skal målrettes udsatte børn og unge og deres familier	-Der er afholdt tre nationale seminarer for familiecentrene: Nuuk oktober 2021, Sisimiut maj 2022, Qaqortoq juni 2023. Her har fokus været på kompetenceudvikling, sparring/netværk og afdækning af familiecentrenes behov. -En Faglig Grund Profil er under færdiggørelse. -Bekendtgørelse om familiecentre forventes klar inden udgangen af 2023.

	- En redegørelse om boenheder er under udarbejdelse.
<i>Initiativ 10: Behandlingstilbud til udsatte børn og unge, som er ofre for seksuelle overgreb, skal styrkes</i>	-Der er udført behandling i seks byer (med et års varighed i hver by) og tre nye byer er ved at opstarte. -Der er afholdt kurser for fagpersoner i de forskellige byer i forbindelse med behandlingen. -Der er ud over behandling af børn, udført terapeutisk behandling af voksne tilknyttet børnene. -Der afholdes seminar for alle psykologer og relevante fagpersoner i Grønland om traumer i uge 43.
<i>Initiativ 16: Etablering af et behandlingscenter til voksne personer med seksuel krænkende adfærd mod børn og unge under 18 år</i>	-Behandlingscenteret Klinik Killiliisa har været i drift siden januar 2022, hvorfra der har været løbende behandling af borgere. -Der er udarbejdet informationsmateriale om området. -Der er opstartet samarbejder på tværs af institutioner, der arbejder med målgruppen. -Der er pt fokus på at udarbejde flere informationer om målgruppen og tilbuddet.

1. Har Naalakkersuisut yderligere bemærkninger i forhold det videre arbejde med disse initiativer?

Svar: I forhold til det videre arbejde med initiativerne er der udarbejdet forankringsplaner for alle initiativer i Socialstyrelsen. Formålet med forankringsplanerne er at sikre den bedst mulige forankring af initiativerne efter initiativperiodens ophør den 31. december 2023.

2. Det fremgår af det forventede personaleforbrug, at der forventes 30 færre årsværk i FFL2024 i forhold til FL2023. Hvad skyldes denne store ændring i personaleforbruget, og hvordan hænger dette sammen med, at der ikke sker en tilsvarende reduktion i lønudgifterne?

Svar: Ved en fejl har tidligere år været medtaget korttidsansatte samt ansatte, som blev bogført på andre finanslovskonti og derved blev medtaget dobbelt.

Derudover er der sket en fejlkodning i systemet samt en fejlberegning af lønudgifterne. Rettelser bliver medtaget i forbindelse med 2. behandling af FFL2024.

3. Udvalget ønsker at få oplyst, hvorvidt der foregår et tværfagligt samarbejde mellem sundhedsvæsenet og Pariisa.

Svar: Inuuneritta III - Naalakkersuisuts strategi for samarbejdet om det gode børneliv 2020-2030 går på tværs af uddannelses-, sundheds- og socialområdet. Under Inuuneritta III findes en række indsatser, hvor der er et tæt samarbejde mellem sundheds- og socialområdet.

Der er et tæt og kontinuerligt tværfagligt samarbejde mellem sundhedsvæsenet og Socialstyrelsen. Eksempelvis kan nævnes følgende:

o MANU, et forældreforberedelseskoncept. Ud over MANU er ved at blive udviklet en særskilt indsats, som er rettet mod vordende forældre, som er særligt sårbare. Denne særlige indsats kaldes for MANU+. I udviklingen af det nye materiale er inddraget bl.a. sundhedsvæsenets perspektiv. Sundhedsvæsenet har til opgave at kvalitetssikre det sundhedsfaglige indhold i det nye materiale og derved medvirket til at sikre implementeringen.

o TOPI, en digital løsning til Tidlig Opsporing af børn i mistrivsel. Målgruppen for TOPI er dagtilbudspersonale, skole- samt sundhedsvæsenets personale. I sundhedsvæsenets regi er det specifikt sundhedsplejersken, der i TOPI sikrer oplysningerne og viden om barnets trivsel. Trivselsvurderingerne er herved sikret, når barnet overgår til andet dagtilbud og senere til skolegang. TOPI kører som pilotprojekt i Avannaata Kommunia.

o Tidlig Indsats programmet for særligt sårbare familier med børn i alderen 0-2 år. Der er tidlig indsatsgrupper i 17 byer. Sundhedsvæsenets medarbejdere er repræsenteret i tidlig indsatsgrupperne. Medlemmerne i tidlig indsatsgrupper kan variere alt efter familiernes behov.

o Seksuel Sundhed - Dukkeprojektet. I Sisimiut og Maniitsoq er dukkeprojekt-ansvarlige ansat under sundhedsvæsenet. Herudover har ansatte i sundhedsvæsenet deltaget i seminarer i forbindelse med udarbejdelsen af strategien om forebyggelse af selvmord.

4. Udvalget ønsker at få en status på Socialstyrelsens rejsehold og dets arbejde.

Svar: Der henvises til bilag om rejseholdenes aktiviteter.

5.3 Hovedkonto 30.01.03 Kurser og efteruddannelse om det sociale område

1. Udvalget ønsker at få oplyst, i hvilket omfang der anvendes professionelle plejefamilier.

Svar: Socialstyrelsen har ikke oplysninger om omfanget af professionelle plejefamilier, da disse er ansat af kommunerne.

2. Er det Naalakkersuisuts vurdering, at bevillingen på nærværende hovedkonto er realistisk i forhold til behovet?

Svar: Der er et meget stort behov for kompetenceløft på socialområdet, både for personale uden faglig uddannelse og personale med faglig uddannelse. Kompetenceløft indgår som en central anbefaling i mange strategier og handlingsplaner. Bevillingen på hovedkonto 30.01.03 Kurser og efteruddannelse om det sociale område imødekommer kun et basalt behov.

5.4 Hovedkonto 30.01.04 Vedligeholdelse af Selvstyrets bygninger - Familieområdet.

Naalakkersuisut bedes uddybe følgende oplysning i budgetbidraget: "På hovedkontoen indtægtsføres 7.284.373 kr. fra hovedkonto 30.10.37 Landsdækkende døgninstitutioner for børn og unge og 4.530.684 kr. fra hovedkonto 30.13.41 Døgntilbud for personer med handicap."

Svar: Midlerne anvendes udelukkende til bygninger henhørende under hovedkonto 30.10.37 Landsdækkende døgninstitutioner for børn og unge og hovedkonto 30.13.41 Døgntilbud for personer med handicap. Der er flere bygninger til døgninstitutioner for børn og unge end til døgntilbud for personer med handicap. Derfor denne fordeling.

5.5 Hovedkonto 30.10.37 Landsdækkende døgninstitutioner for børn og unge

1. Kommunerne afholder omkostningerne til anbringelserne på døgninstitutionerne, som drives af Naalakkersuisut (Socialstyrelsen). Udvalget ønsker at få oplyst, hvorvidt det er Naalakkersuisuts opfattelse, at denne fordeling mellem drift og finansiering udgør den mest hensigtsmæssige anvendelse af midlerne.

Svar: Jf. § 56 i Inatsisartutloven om støtte til børn, afholdes udgifterne til støtte til børn i henhold til denne Inatsisartutlov af kommunerne. Driften af døgninstitutionerne finansieres gennem kommunal takstbetaling. Naalakkersuisut, kommunerne og de selvejende institutioner afholder hver især de udgifter, der er forbundet med oprettelsen og driften af egne døgninstitutioner i henhold til denne Inatsisartutlov. Det er således kommunerne, som finansierer anbringelserne på

døgninstitutionerne, uanset om disse er drevet af Selvstyret, kommunerne eller de selvejende døgninstitutioner.

Det skal bemærkes, at det er kommunerne, som træffer beslutning om anbringelse uden for hjemmet på døgninstitution, og som også har udgifterne dertil.

2. I forlængelse af ovenstående ønsker udvalget Naalakkersuisuts vurdering af, om det kunne styrke området, såfremt finansiering og drift af døgninstitutionerne lå under samme tag.

Svar: Der henvises til svar på spm. 5.5.1.

3. Udvalget bemærker, at der ikke forventes ændringer henover overslagsårene eller i de forventede aktivitetstal for nærværende hovedkonto. Udvalget ønsker til dette oplyst, om Naalakkersuisut ikke forventer udvikling på området fremover.

Svar: Der forventes på nuværende tidspunkt ikke de store ændringer i behovet for pladser på døgninstitutionerne i den kommende tid. Men der er udvikling på området, idet der er øget fokus på specialisering af selvstyrets døgninstitutioner, så døgninstitutionernes tilbud bedre matcher kommunernes behov.

For at sikre vilkårene for børnene på de enkelte døgninstitutioner, er der desuden fokus på lederudvikling af forstandere, kurser for ufaglærte på døgninstitutionerne samt styrket samarbejde med kommunerne og de øvrige døgninstitutioner.

4. Hvad skyldes det store udsving på 40 medarbejdere i personaleforbruget mellem R2022, FL2023 og FFL2024?

Svar: Ved en fejl er der på FFL2024 og BO-årene indsat regnskabstallene for 2022 i personaleforbruget.

Når de aktuelle forhandlinger med kommunerne om takster og personaletal på selvstyrets døgninstitutioner for 2024 er afsluttet, vil de nye tal blive medtaget på FFL2024.

5.6 Hovedkonto 30.10.45 Særlig indsats på børn- og ungeområdet.

1. Under Tiltag for plejefamilier fremgår det, at kommunerne kan søge om dækning af maksimalt 50 pct. af driftsudgifterne til plejefamiliekonsulenter, hvis arbejde er rettet mod at sikre en forbedret sagsbehandling på familieplejeområdet. Hvad skyldes denne grænse på 50% og er det Naalakkersuisuts intention at denne ordning skal fortsætte uændret fremover?

Svar: Ordningen om mulighed for at støtte kommunerne med op til 50% af driftsudgifterne til plejefamiliekonsulenter har eksisteret gennem en længere årrække. Brugen af ordningen har varieret meget i årenes løb. Naalakkersuisut ønsker, at plejefamilieområdet styrkes, så flere børn, der anbringes uden for hjemmet, kan anbringes hos en plejefamilie frem for på en døgninstitution. Derfor ønsker Naalakkersuisut en nærmere dialog med kommunerne om blandt andet denne støtteordning.

2. Er det Naalakkersuisuts erfaring, at kommunernes administrative arbejde med borgernes flytninger mellem kommunerne, inden for plejefamilieområdet, anses for at være besværligt? Hvad er Naalakkersuisuts kommentarer hertil?

Svar: Naalakkersuisut anser ikke dette administrative arbejde for særligt besværligt i forhold til andet administrativt arbejde.

5.7 Hovedkonto 30.10.48 Social- og sundhedsfaglig forebyggelse

1. Under afsnittet om Selvmordsforebyggelse fremgår det, at der er behov for at sikre flere ressourcer til at arbejde videre med udvikling af en ny strategi på

selvmordsforebyggelsesområdet. Udvalget undrer sig derfor over, at bevillingen til Selvmordsforebyggelse er reduceret en halv mio. i forhold til FL2023. Udvalget ønsker Naalakkersuisuts uddybning af, hvorfor der ikke er afsat flere midler til den øgede indsats på området.

Svar: Det var tidligere planlagt, at strategien for selvmordsforebyggelse skulle udkomme i 2022 og at et opfølgende seminar skulle afholdes i 2023. Strategien blev imidlertid udskudt ca. 1 år, da MIO's Qamani-rapport skulle indarbejdes i Naalakkersuisuts selvmordsforebyggelsesstrategi, som er blevet publiceret den 10. september 2023.

Såfremt det besluttet at afholde seminaret i 2024, er der jf. tekstanmærkning til hovedkonto 30.10.48 Social- og Sundhedsfremmende forebyggelse, bemyndigelse til at overføre et mindre forbrug på nærværende konto til det efterfølgende finansår. Dvs. der er mulighed for at overføre de 500.000 kr. af bevillingen til afholdelse af seminar til næste finansår.

Naalakkersuisuts Qamani Strategi for forebyggelse af selvmord indeholder 4 indsatsområder. Som opfølgning vil Naalakkersuisut arbejde på, at der afsættes flere midler til selvmordsforebyggelse på FFL2024.

2. Hvordan hænger de stigende lønudgifter sammen med et reduceret personaleforbrug?

Svar: Igen er det en kombination af fejlkodninger og fejlberegninger. Disse vil blive tilrettet i forbindelse med 2. behandling af FFL2024.

5.8 Hovedkonto 30.13.43 Pissassarfik

Udvalget bemærker, at det under forventede aktivitetstal for antal deltagere er nævnt "Borger på forløb med evt. pårørende, pædagogisk". Udvalget hæfter sig ved vendingen "evt.", idet det er udvalgets holdning, at de pårørende bør inkluderes.

Svar: Pissassarfik tilbyder et forløb for borgere i alle aldre og med forskellige handicap og behov. Børn under 18 år har en ledsager, som Pissassarfik anbefaler, skal være forældre, forældremyndighedsindehaver eller en støtteperson.

De voksne har en ledsager ved behov, fx. et familiemedlem.

5.9 Hovedkonto 30.13.44 Institutionsanbringelse af mentalt retarderede efter kriminalloven.

Udvalget ønsker en uddybning af Naalakkersuisuts henvisning til regelgrundlaget for afholdelse af udgifterne efter nærværende hovedkonto, hvorefter det er Landskassen, der skal bære udgiften for anbringelse og behandling. Udvalget undrer sig over, at det ikke er de danske myndigheder, der skal afholde udgiften.

Svar: Hjemlen i regelgrundlaget skal tilrettes, da der i § 240 i Kriminallov for Grønland er indsat følgende bestemmelse: "Stk. 2. Anbringelse og behandling efter kapitel 33 af mentalt retarderede gennemføres af socialvæsenet." Dette fremgår af Lov nr. 572 af 10. maj 2022 om ændring af retsplejelov for Grønland, kriminallov for Grønland og forskellige andre love.

Når der dømmes til foranstaltning, som gennemføres af socialvæsenet, er dette en udgift for de sociale myndigheder. Udgifterne hertil afholdes på hovedkonto 30.13.44 Institutionsanbringelse af mentalt retarderede efter kriminalloven.

Supplerende kan oplyses, at jf. § 22 i Bekendtgørelse nr. 471 af 8. maj 2023 om døgnophold i tilbud i Danmark og Grønland, afholdes ydelser efter den sociale lovgivning af borgerens hjemkommune. Der skal forinden være indgået aftale med modtagelseskommunen i Danmark herom.

5.10 Hovedkonto 30.14.29 Indsatser med sociale formål.

Udvalget ønsker at få oplyst, hvorfor Landskassen bærer udgiften for dette område, da det ikke er hjemtaget.

Svar: Det fremgår af teksten til Hovedkonto 30.14.29 Indsatser med sociale formål, at regelgrundlaget omfatter Landstingsforordning nr. 6 af 28. april 1988 om institutioner med særligt formål for voksne med senere ændringer. Samt Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn med senere ændringer. Endvidere at der fra denne konto kan ydes tilskud. Og at bevillingen anvendes til sociale indsatser, herunder eksempelvis projektstøtte inden for børne- og ungeområdet og til styrkelse af det frivillige arbejde inden for socialområdet. Samt at bevillingen kan endvidere anvendes til oplysningsvirksomhed om sociale vanskeligheder hos udsatte grupper, herunder eksempelvis børne- og ungeområdet, handicapområdet og familieområdet.

Det er således hjemtagne områder, som denne hovedkonto har afsat midler til.

6. Aktivitetsområde 31, Naalakkersuisoq for Sociale anliggender og Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender

6.1 Hovedkonto 31.01.01 Departementet for Sociale anliggender og Arbejdsmarked.

1. Det oplyses at Indenrigsafdelingen bl.a. varetager opgaver vedrørende frikommuneforsøg. Udvalget efterlyser nærmere oplysninger om, hvilke aktiviteter Naalakkersuisut arbejder med i den forbindelse?

Svar: Frikommuneforsøget er under opstart, og i den forbindelse er der medio september underskrevet kontrakt med Det nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE, omkring sparring og gennemførelse af det forberedende arbejde. Den 4. oktober afholdes der et opstartsmøde med VIVE, kommunaldirektørerne og relevante forvaltningschefer. Frikommuneforsøgets gennemførelse er planlagt i 3 faser:

- FASE 1. Igangsættelsesfasen og modtagelse af/første vurdering af ansøgninger (september 2023 - februar 2024)

- FASE 2. Nærmere vurdering af ansøgninger, lovgivningsproces, igangsættelse, statusnotat. (marts 2024 - december 2024)

- FASE 3. Afvikling af forsøg, status og evaluering (2025-2026/2027)

De konkrete tiltag afklares i løbet af fase 1 og 2, men der lægges op til at fokus bliver inden for børn og unge-, ældre- og beskæftigelsesområdet.

2. Naalakkersuisut bedes oplyse hvilke systemer der arbejdes med, og om hvordan kommunerne inddrages i det arbejde?

Svar: Naalakkersuisuts arbejde med hvilke systemer, der vil skulle arbejdes med i frikommuneforsøget, afklares i løbet af projektet i samarbejde med kommunerne.

6.2 Hovedkonto 31.02.01 Indsatser til socialt udsatte voksne.

Udvalget efterlyser aktivitetstal for hovedkontoen.

Svar: Naalakkersuisut har med de planlagte aktiviteter ikke fundet det relevant at opstille aktivitetstal på nærværende hovedkonto. Dette er af hensyn til at sikre at bevillingen fortsat har den nødvendige fleksibilitet, som sikrer at bevillingen også for fremtiden kan anvendes til at yde tilskud til projekter, forsøg og særlige fokusområder inden for bevillingens formål. Dette indbefatter bl.a. forsøg med nye initiativer på socialområdet for udsatte voksne. Naalakkersuisut kan oplyse, at en stor del af bevillingen i 2024 er planlagt at gå til indsatser som udvikles på baggrund af kommunernes behov, med afsæt i Naalakkersuisuts Ældre – og Hjemløsestrategier.

6.3 Hovedkonto 31.02.07 Ældretalsmand.

1. Udvalget efterlyser aktivitetstal for hovedkontoen.

Svar: Jævnfør Inatsisartutlov Nr. 37 af 28. november 2019 om Ældretalsmand §2 stk. 2 er Ældretalsmanden i sit virke politisk uafhængig. Der kan derfor alene udarbejdes aktivitetstal i henhold til ovenstående lov. Ældretalsmandens opgaver er i henhold til samme lov særligt:

1) Yde råd og vejledning til ældre om deres vilkår og muligheder.

2) Yde råd og vejledning til offentlige myndigheder, offentlige og private institutioner

samt organisationer og foreninger m.v. og privatpersoner om spørgsmål, der vedrører ældres vilkår.

3) Arbejde for at øge bevidstheden i samfundet om ældre og deres forhold.

4) Formidle information om ældre, tale deres sag i den offentlige debat samt arbejde

på at give ældre bedre muligheder for at deltage i debatten og påvirke samfundsudviklingen.

5) Foreslå tiltag, der kan styrke ældres vilkår og muligheder.

Stk. 3. Ældrerepræsentanter fra kommunerne og organisationer, som arbejder for ældre, skal inddrages i Ældretalsmandens arbejde i henhold til stk. 2, nr. 1-5, i det omfang, det er relevant og muligt.

Der er i øjeblikket ikke ansat nogen ældretalsmand. Evt. udmelding af aktivitetstal må afvente udpeging af ny ældretalsmand.

2. Hvordan sikrer Naalakkersuisut at området varetages efter bedste praksis indenfor området?

Svar: Naalakkersuisut har i forbindelse med overgangen til en politisk uafhængig institution opsat retningslinjer for ældretalsmandsinstitutions virke i forhold til gældende lovgivning samt retningslinjer for god forvaltningsskik. Dette indebærer blandt andet fastsættelse af regler for den daglige økonomiske drift, herunder med inddragelse af hjælp fra ekstern revision.

3. Har Naalakkersuisut fastlagt krav om, hvilke faste opgaver Ældretalsmandsinstitutionen skal løfte, og om der skal anvendes ensartede lovbestemte arbejdsmetoder?

Svar: Ældretalsmanden skal opfylde gældende lovgivning. Der er jfr. Inatsisartutlov nr. 37 af 28. november 2019 om Ældretalsmand krav om årligt budget for Ældretalsmandens virke. Der er således lovkrav til årlig beretning om ældretalsmandens virke, som Ældretalsmanden har pligt til at offentliggøre på Ældretalsmandens hjemmeside. Ældretalsmanden har pligt til at få udarbejdet årsrapport med krav om revision. Første revisorpåregnede regnskab skal afleveres for regnskabsåret 2023 i 2024.

6.4 Hovedkonto 31.02.32 Gældsrådgivning.

1. Hvad er status for udviklingen i restancerne til det offentlige?

Svar: Den generelle status for udviklingen i restancerne til det offentlige kan læses i de årlige Politiske Økonomiske Beretninger (PØB). Udviklingen i restancer til det offentlige vedrører ikke nærværende hovedkonto. Hovedkontoen finansierer en indsats for gældsrådgivning som bl.a. har huslejerestancer i fokus, grundet udfordringen med gæld til det offentlige på området, samt de alvorlige afledte sociale følger af hjemløshed. Indsatsen drives gennem INI A/S, som medfinansierer indsatsen i det omfang at bevillingen ikke er dækkende. Indsatsen samarbejder med andre aktører på det sociale område, herunder kommunerne, Allorfik og politi. INI A/S beskriver tiltaget med gældsrådgivning som en stor succes i ledelsesberetningen i samtlige

årsrapporter efter tiltagets indførsel. Det høje antal lejere som har benyttet ordningen, jævnfør nedenstående tabel 1, tyder på at der er behov for indsatsen:

Tabel 1: Oversigt over antal lejere, der årligt har benyttet ordningen samt den årlige gældsnedbringelse som følge af ordningen.

År	Antal lejere	Gældsnedbringelse i sager som har fået gældsrådgivning i mio. kr.
2019	1540	2,2
2020	3978	13,1
2021	3985	11,1
2022	3902	10,3
Total	13405	36,7

INI A/S vurderer, at effekten af interventionen udgør samlet 36 mio. kr. i 2019-22. Vurderingen beror på at antallet af sager ved gældsrådgivningen er gennemgået og restanceudviklingen i kr., for de konkrete debitorers sager er opmålt. Tallet er behæftet med usikkerhed, da det ikke vides hvor mange af debitorerne, som ville have betalt deres restancer uanset om de havde fået rådgivning, eller ej. Gennemgår man de årlige PØB'er i perioden 2012-2018, så ligger den gennemsnitlige samlede huslejerestance på 70 mio. kr. i perioden før indførelsen af gældsrådgivning. I perioden efter indførelsen af gældsrådgivningen dvs. PØB'er i perioden 2019-2023, ligger den gennemsnitlige huslejerestance på 47 mio. kr. årligt. Hvor stor en del af denne forskel som kan tilskrives gældsrådgivning, er behæftet med usikkerhed, men Naalakkersuisut er tilfreds med den store indsats fra INI's gældsrådgivning. Naalakkersuisut overvåger området med interesse, og er i løbende dialog med INI om udvikling af afrapportering og effektmåling af indsatsen.

2. Finder Naalakkersuisut udviklingen i restancerne acceptabel, og har Naalakkersuisut i modsat fald forslag til indsatser der kan være med til nedbringe restancerne til det offentlige?

Svar: Naalakkersuisut finder at det er utilfredsstillende, at de samlede restancer til det offentlige fortsat er så omfattende, som tilfældet er. Naalakkersuisut afsatte på FL 2023 på hovedkonto 20.11.70 Reserve til nye initiativer en reserve på 0,5 mio. kr. til at undersøge mulighederne for at udvide gældsrådgivningen til også at omfatte andre restanceområder med henblik på at kunne nedbringe gælden til det offentlige.

Et af disse områder kunne være indenfor underholdsbidrag. Underholdsbidrag til forsørgelse af børn, er et væsentligt område for gæld til det offentlige. PØB 2023 beskriver at underholdsbidrag udgør 27,4 % af gælden til det offentlige og udgør følgende beløb de senere år:

År	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Restancer: Underholdsbidrag (mio. kr.)	372,8	383,6	371,3	412,7	418,1	429,3

Naalakkersuisut har nedsat en arbejdsgruppe for reform af underholdsbidrag til børn, som bl.a. har udarbejdet forslag til forbedring af rammelovgivningen for inddrivelse af medforældres ubetalte underholdsbidrag. I nov. 2022 blev en ny

landstingsforordning sendt i høring med en model hvor der i højere grads skelnes imellem de borgere som ikke kan betale, og de borgere som ikke vil betale. Som følge af indkomne høringssvar fra kommunerne arbejder Naalakkersuisut med tilretning og udvidelse af modellen.

6.5 Hovedkonto 31.03.08 Offentlig pension til alderspensionister

Udvalget efterlyser Naalakkersuisuts vurdering af i hvilket omfang borgerne med ret til alderspension forbliver på arbejdsmarkedet.

Svar: Det er Naalakkersuisuts vurdering, at de nuværende regler for alderspension, herunder den høje aftrappingsgrænse for arbejdstagere, der er over 67 år, samt den forestående afskaffelse af gensidig forsørgerpligt for alderspensionister i parforhold, tilgodeser, at flere alderspensionister bliver på arbejdsmarkedet.

Ifølge Grønlands statistik var der i 2021 4031 personer over 67 år. Samtidigt var der i 2021 i gennemsnit registreret 661 personer over pensionsalderen, med en hovedbeskæftigelse, og 1183 personer har en registreret hovedbeskæftigelse i mindst én måned.

Tabel 1 Hovedbeskæftigelse over pensionsalderen

2021	Hovedbeskæftigelse i gennemsnit pr. måned	Hovedbeskæftigelse mindst én måned
Over pensionsalderen	631	1183

Kilde: Grønlands statistik

Den største hovedbeskæftigelse blandt de beskæftigede over pensionsalderen var i 2021 indenfor offentlig forvaltning og service, som beskæftiger 266 personer. Den næststørste er fiskeriet som beskæftiger 104 personer over pensionsalderen.

Tabel 2 Tilgang af alderspensionister efter alder, viser tilgangen til pension i 2021.

Bemærk at fordelingen fra år til år vil være påvirket af årgangenes størrelse.

Tabel 2 Tilgang af alderspensionister efter alder

Tilgang af alderspensionister efter aldersgruppe 2021	2021
Yngre end 70 år	150
70-74 år	32
75-79 år	5
80-89 år	2
90+ år	0

Kilde: Grønlands statistik

6.6 Hovedkonto 31.03.12 Sikringsydelser, Nordisk Konvention om Social Sikring

Udvalget ønsker en nærmere uddybning af hvad bevillingen nærmere går ud på og hvilke modtagergrupper der er omfattet af ordningen.

Svar: Modtagergruppen udgøres af alderspensionister, og førtidspensionister, som: (1) er statsborgere i et nordisk, eller EØS-land, (2) har optjent retten til Grønlandsk pension, eller førtidspension, og (3) er bosat i et nordisk land, eller et EØS-land. Nordisk Konvention om social sikring, er en gensidig aftale om ligestilling af nordiske borgeres rettigheder i nordiske lande med borgere i et EØS-land. Konventionen har bl.a. til hensigt at sikre mobiliteten af borgere imellem nordiske lande og EØS-lande, ved at sikre at borgere optjener samme ret som EØS-borgere, til offentlige ydelser. Princippet er at rettigheder optjenes dér hvor borgeren beskattes, så der sikres bedre sammenhæng imellem offentlige indtægter, og offentlige udgifter. Konventionens parter udgøres af: Danmark, Finland,

Island, Norge og Sverige. Dertil udgøres landene af de selvstyrende områder i Norden, i den udstrækning, at de giver samtykke til, at konventionen skal have gyldighed for dem. Disse områder udgør: Åland, Færøerne og Grønland. Grønland tiltrådte gældende Nordisk Konvention om Social Sikring d. 23. november 2015, med vedtagelsen af Inatsisartutlov om Alderspension med senere ændringer, samt Inatsisartutlov nr. 40 af 9. december 2015 om førtidspension, med senere ændringer.

Dette betyder at grønlændere som arbejder i det øvrige Norden, samt EØS-lande, optjener retten til social sikring i øvrige lande i Norden. Retten optjenes i en rate som svarer til den tid man har opholdt og arbejdet i et andet land. Princippet er, at betalingen falder dérfra hvor skatteindbetalingen er faldet. Har man f.eks. opholdt sig i Norge i halvdelen af sit arbejdsliv, og i Grønland i den anden halvdel af sit arbejdsliv, er ens offentlige, rettighedsbaserede pensionsudbetalinger sammenstykket af 2 tilsvarende rater fra Grønland og Norge. Det vil sige at ens offentlige, rettighedsbaserede pension er sammenstykket af en halv portion fra Grønland, og en halv pension fra Norge.

I eksemplet er pension efter Folketrykloven på halvdelen af de Norske satser som man er berettiget til efter gældende norske regler, og fra Grønland får borger en rate på alderspension som er halvdelen af satsen efter gældende regler efter lov om alderspension med senere ændringer. Tilsvarende optjener norske borgere, som arbejder i Grønland i en del af deres arbejdsliv, ret til at en tilsvarende andel af deres pension udbetales fra Grønland, hvilket finansieres fra nærværende hovedkonto.

6.7 Hovedkonto 31.07.02 Kompetenceudviklingskurser

Er der effektmålinger af resultaterne af disse kurser?

Svar: Det fremgår af Naalakkersuisuts arbejdsmarkedsredegørelse for 2021, at ledighedsprocenten er faldende hos tidligere kursister efter, at de har været kursister. Hvad angår kurser med realkompetencevurdering (RKV), er det fagligt bekræftet af SDU's rapport om Ældrepleje i Grønland³, at selv korte merituddannelser som RKV er med til at løfte opgaveløsningen i ældreplejen, således, at der er mindre liggesår m.v.

6.8 Hovedkonto 31.07.03 Mobilitetsfremmende ydelser

1. Det er udvalgets vurdering, at der burde være større behov for nærværende bevilling set i betragtning af manglen på arbejdskraft og dermed også behov for arbejdskraftens mobilitet. Udvalget udbeder sig Naalakkersuisuts kommentarer til dette.

Svar: Naalakkersuisut gennemgik regelgrundlaget for ordningen med henblik på at vurdere hvilke forhold der vil kunne ændres ift. til at sikre en bedre udnyttelse af mulighederne for mobilitet på arbejdsmarkedet i juni. En ny vejledning er blevet udsendt samme måned til Majoriaq-centrene således de kan få flere arbejdsløse borgere til at overveje at flytte efter job.

2. Hvad mener Naalakkersuisut om, at der øjensynligt aldrig har været behov for bevillingerne, samtidig med det faktum, at der er stor mangel på både arbejdskraft og beskæftigelse?

Svar: Naalakkersuisut fastholder bevillingen på finansloven år efter år, da formålet er at give arbejdsløse borgere der ikke har ret til rejse- og bohaveflytning ifm.

³ Den kommunale ældrepleje i Grønland 2022, SDU ISBN 978-87-7899-578-0 Rapporten kan downloades fra www.sdu/sif

accept af jobtilbud i en anden by/bygd, mulighed for at de kan få betalt flytning. Naalakkersuisut ønsker fortsat at fastholde tilbuddet, dog nu med tilrettet bevilling, særligt med henblik på implementering af Inatsisartutlov om jobsøgningsydelse fra 1. januar 2024, hvor en del af handlingsplanen for jobsøgende, skal bane vejen for at nogle jobsøgende kan flytte efter job.

3. Er det Naalakkersuisuts holdning, at de forudsætninger, der er fastsat som krav til udbetaling, modsvarer de samfundsøkonomiske udfordringer landet er ude i? Kan det derfor tænkes at det er kravene, der forhindrer en fornuftig anvendelse af bevillingerne?

Svar: Naalakkersuisut strammede i 2021 den administrative praksis for tildeling af midler for mobilitets fremmende ydelser, således at ansøgerne skal være ledig i minimum 3 måneder for at komme i betragtning til at kunne modtage et tilskud til rejseudgifter enten efter fast arbejde eller til sæsonarbejde i en anden by.

Denne stramning samt en generel lav arbejdsløshed vurderes til at have haft en betydelig påvirkning på den lave brug af ordningen i 2022.

Det forventes at aktivitetstallene bliver højere fra 2023 og fremover.

6.9 Hovedkonto 31.07.05 Majoriaq

1. Udvalget ønsker uddybning af hvor tæt samarbejdet er med folkeskolen om vejledning af folkeskolens ældste trin.

Svar: Ifølge loven skal Majoriaq oprette et samarbejdsorgan med deltagelse fra Majoriaq, det sociale område og folkeskolen i hver by. Der er månedlige møder i Samarbejdsorganer hvor sekretærfunktionen ligger hos Majoriaq.

Det fremgår ligeså i resultatkontrakten om drift af Majoriaq, at der skal samarbejdes med folkeskolen om vejledning af folkeskolens ældste klassetrin mv., jf. Inatsisartutlov om uddannelses- og erhvervsvejledning.

Folkeskolen skal sørge for at udlevere en kopi af ark 6 (Uddannelseshandleplan) til Majoriaq i hele landet. Uddannelseshandleplanens ark 6 giver et overblik over alle de unges uddannelsesplaner der kommer ud af folkeskolen. Departementet har planer om at lave kursus i upload af uddannelseshandleplaner i folkeskolerne i løbet af vinterperioden.

2. Er det muligt at udvide skemaet på side 366 så antal lektioner, holduger, årselever, dimittender samt omkostning pr. årselev fremgår af tabellen.

Svar: Naalakkersuisut kan henvise til den årlige arbejdsmarkedsredegørelse, hvordan historikken er pr. sted/kommune vedr. stipendiater i Majoriaq.

3. Det burde også fremgå af de forventede aktiviteter i hvor stort omfang de i budgetbidraget oplyste opgaver for Majoriaq-centrene.

Svar: Se svar 6.9.2.

4. Udvalget ønsker at få uddybet oplysningen om, at kommunerne ydermere får midler til driften af Majoriaq-centrene gennem bloktilskuddet fra Selvstyret.

Svar: Naalakkersuisut foretager hver år beregninger over hvor mange midler der skal gives til de enkelte Majoriaq og til sidst for hele kommunen.

Der beregnes hvor mange Majoriaq har behandlet af lærlinge fra forrige år, som bliver delt op i 12 kategorier, efter hvor meget der kræves for vejlederne at behandle enkelte lærlinge på hvilken uddannelse, hvor meget der bruges tid af vejledere til at behandle lærlinge ansøgninger, lærlinge der skal til Danmark, hvor meget der bruges til dataindsamling, behandling af praktik plads, planlægning af intro til lærlinge, hvor meget tid der bruges til samarbejde med brancheskoler og på den

måde giver departementet midler til vejlederløn, da vejledere behandler også arbejdsmarkeds området der gives støtte gennem bloktilskud.

Centerlederløn bliver også inkluderet hvert år, og data hentes fra overenskomster, der beregnes hvor meget det vil koste at centerledere skal til årlige centerledermøde fra Airgreenland priser, der beregnes et tilskud til Majoriaq internetforbindelse, der gives tilskud til betaling af diverse optagelsesprøver, der beregnes tilskud til vedligeholdelse af UV udstyr, Og der hentes data fra Grønlandsstatistik for antal af de unge der bor i enkelte byer for at beregne hvor meget der skal gives til elevkvoter. Og ud fra det der gives et driftstilskud til de enkelte Majoriaq-centre. Driftstilskud fra Selvstyret er på 37 mio. kr. hvoraf der også er midler ved siden af driftstilskuddet, som Majoriaq-centrene kan få refunderet ved afholdelse af aktiviteter for borgere.

5. Har Naalakkersuisut overvejet om der er behov for tilpasning af de regelgrundlag, som er anført som bemærkninger under skemaet over forventede aktivitetstal på side 366?

Svar: Naalakkersuisut finder aktuelt ikke at der er behov for at tilpasse det eksisterende regelgrundlag som er Inatsisartutlov nr. 5 af 8. juni 2014 om arbejdsformidling m.v. og Inatsisartutlov nr. 28 af 9. december 2015 om Job-, Vejlednings- og Opkvalificeringscentre. m.m.

6.10.1 Hovedkonto 31.07.06 Landsdækkende jobportal.

Har Naalakkersuisut opgørelser over brugen af den landsdækkende jobportal?

Svar: Naalakkersuisut kan oplyse følgende vedrørende brugen af den landsdækkende jobportal.

måned	Oprettede cv'er	Oprettede jobopslag	Antal besøg på hjemmesiden
2022-01	5	317	3378
2022-02	12	299	3051
2022-03	37	366	6240
2022-04	24	354	4027
2022-05	13	412	3130
2022-06	7	377	3653
2022-07	6	347	3425
2022-08	11	314	3302
2022-09	13	330	3764
2022-10	15	315	2793
2022-11	11	354	3515
2022-12	12	387	2685
2023-01	34	438	4278
2023-02	24	393	3084
2023-03	32	533	4493
2023-04	22	363	3675
2023-05	34	375	2920
2023-06	10	379	3551
2023-07	74	401	

2023-08	54	403
2023-09	4	278
I alt	454	7735

6.11 Hovedkonto 31.07.07 Elevstøtte - Majoriaq

Hvordan hænger bevillingen og de forventede aktivitetstal sammen?

Svar: Bevillingen og de forventede aktivitetstal hænger sammen således det antages, at hver borger der modtager elevstøtte, får fuld elevstøtte hver måned.

Dog foretages der reduktion af elevstøtte ved ulovligt fravær. Derudover kan der være atypiske elevforløb, for nogle af eleverne har mulighed for at gå op til eksamen efter et undervisningsforløb på 4 måneder. Derudover betales højskoleophold i Danmark via elevstøtte kontoen, og de forløb kan vare 6-10 måneder, og er dyrere end et almindeligt elevforløb.

6.12 Hovedkonto 31.08.07 Udgifter til valg

Hvilke overvejelser har Naalakkersuisut i forhold til implementering af digitale brevstemmer?

Svar: Ved vedtagelse i november 2020 af lov om valg til Inatsisartut blev der lovgivningsmæssigt åbnet op for, at der fremover kan gives mulighed for at afgive brevstemme digitalt.

Der er i den politiske følgegruppe udtrykt et politiske ønske om, at man skal kunne brevstemme digitalt både før valgdagen og helt frem til valghandlingen slutter på valgdagen. Det forventes, at digitale brevstemmer vil gøre det lettere for borgere, der opholder sig i udlandet eller på skibe mv., at afgive deres stemmer og sikre, de når frem i tide. Muligheden for at afgive digital brevstemme vil også kunne anvendes af borgere, der ikke ønsker fysisk at tage til afstemningsstedet for at stemme.

Naalakkersuisut har fundet det vigtigt at udarbejde kravspecifikationer, der skal bruges som baggrundsmateriale til de kommende leverandører når selve systemet skal i udbud. For at understøtte dette er der udarbejdet en foranalyse, der skulle have til formål at belyse forskellige aspekter omkring anskaffelse og implementering af et nyt valgsystem, der understøtter digital brevstemme og derved kunne tjene som beslutningsgrundlag for relevante beslutningstagere i forbindelse med anskaffelse og implementering af et valgsystem.

Foranalysen er slut og Indenrigsafdelingen skal nu fortsætte dialogen om at sende projektet i udbud i samarbejde med Digitaliseringsstyrelsen. Sideløbende er der blevet arbejdet videre med et sideprojekt om digitalisering af valglister, som skal anvendes til at understøtte den overordnede digitalisering af valgene.

7. Aktivitetsområde 34, Naalakkersuisoq for Sundhed

7.1 Hovedkonto 34.01.01 Departementet for Sundhed

1. Hvad skyldes stigningen i bevillingerne fra og med R 2022 og frem til FFL 2024 ud over de i budgetbidraget angivne årsager?

Svar: Der er ingen aktivitetsmæssige ændringer på hovedkonto 34.01.01 Departementet for sundhed end de ændringer som er beskrevet i budgetspeficikationen. Det kan oplyses at hovedkonto 34.11.08 Misbrugsbehandlingsplan ved 3. behandlingen af FFL 2023 er ændret på baggrund af finanslovsaftalen med -0,303 mio. kr. årligt, jf. FL23 side 362.

2. Er det Naalakkersuisuts holdning, at der er afsat tilstrækkelig bevilling til et projektsekretariat til implementering af sundhedskommissionens anbefalinger?

Svar: Naalakkersuisut ser bevillingen på 3,4 mio. kr. som nødvendig og i tråd med Sundhedskommissionens anbefalinger om at det er nødvendigt at bemanningen i Departementet for Sundhed øges for at styrke det strategiske arbejde og politisk betjening. På nuværende tidspunkt anses beløbet som tilstrækkelig i forhold til de planlagte administrative aktiviteter der er nødvendige i koordinering, udvikling, planlægning og implementeringen af sundhedskommissionens anbefalinger. Det skal dog bemærkes at der som del i de igangværende politiske drøftelser om et sundhedsforlig kan foretages ændringer i prioriteten af opgaveportføljen.

3. Hvad er baggrunden for bevillingens størrelse og hvilke opgaver skal projektsekretariatet løfte?

Svar: Forudsætningen for bevillingen på 3,4 mio. kr. er at der oprettes et projektsekretariat. Som foreslås at skulle bemandes med én afdelingschef og 4 AC-fuldmægtige, hvilket kalkuleres således.

Tabel 1, løn, hele kroner

<i>Afdelingschef</i>	<i>840.000 kr.</i>
<i>4 AC-fuldmægtige á 580.000 kr.</i>	<i>2.320.000 kr.</i>
<i>I alt</i>	<i>3.160.000 kr.</i>

Tabel 2, øvrige udgifter, hele kroner

<i>Kompetenceudvikling</i>	<i>120.000 kr.</i>
<i>Tjenesterejser</i>	<i>120.000 kr.</i>
<i>I alt</i>	<i>240.000 kr.</i>

I alt 3.160.000 kr. + 240.000 kr. = 3.400.000 kr.

Forslag til formålet med enheden er at sikre implementering af sundhedskommissionens overordnede anbefalinger, samt at arbejde målrettet for at skabe rammerne for rekruttering, koordinering og implementering af udenlandsk arbejdskraft i Det Grønlandske Sundhedsvæsen. Den nye afdeling også skal forestå udarbejdelsen af materiale, som kan understøtte det kommende sundhedsforlig, som kommer som opfølgning på sundhedskommissionens betænkning.

Opgaverne i afdelingen opdeles i to grupper.

Gruppe 1: Varetager den overordnede varetagelse af koordineringen, uddelegeringen og implementeringen af sundhedskommissionens anbefalinger på tværs af relevante ressortområder, samt det politiske niveau.

Gruppe 2: Varetager den overordnede projektstyring af implementeringen af udenlandsk arbejdskraft i Det Grønlandske Sundhedsvæsen. Gruppens arbejde omfatter:

Fase 1: Udarbejdelse af et opstartsprogram for udenlandsk arbejdskraft. I opstartsfasen vil der være fokus på at identificere muligheder og barrierer for ansættelse af udenlandsk arbejdskraft i Det Grønlandske Sundhedsvæsen. Identificering af barrierer skal foregå med henblik på at finde løsninger således at implementering kan foregå uden de store udfordringer.

Opgaverne kan for eksempel bestå i at undersøge og beskrive:

- *Evaluerings af de nugældende regler for opholds- og arbejdstilladelser, samt evt. justering i samarbejde med relevante områder fx Departementet for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender samt de danske myndigheder.*
- *Identificering af medarbejdergrupper der ønskes rekrutteret og fra hvilke steder*
- *Arbejdsgange for autorisationsudstedelse*
- *Interne arbejdsregler i sundhedsvæsenet*
- *Arbejds- og journalsprog*
- *Etablering af samarbejdsaftaler med sygeplejeuddannelsen og sprogskolen, herunder kursusplan*
- *Udarbejdelse af eksterne og interne integrationsprogrammer*
- *Onboarding programmer, herunder boligforhold og evt. daginstitutioner*
- *Finansiering afsøges*
- *Samarbejde med kommunerne*

Fase 2: Implementering af program for udenlandsk arbejdskraft

- *I denne fase opstartes et pilotprojekt efter en nærmere beskrevet projektplan. I planen inkluderes tæt sparring og løbende tilpasninger af oplæringsplan for inddragede medarbejdere. Medarbejdere tilknyttes faglige kontaktpersoner, herunder minikursus for kontaktpersoner.*
- *Der foretages midtvejs- og slutevaluering som skal danne grundlag for en fuld implementering i fase 3.*

Fase 3: Fuld implementering af udenlandsk arbejdskraft efter passende evaluering og tilpasning af programmet.

4. Hvad er baggrunden for at sekretariatet er placeret under departementet?

Svar: Departementet for Sundhed har det overordnede ansvar for udvikling af sundhedspolitikken, ministerbetjening og lovforberedende arbejde på Naalakkersuisoq for sundheds ansvarsområde.

Sekretariatets hovedopgaver er at udvikle et forslag til sundhedspolitik, anlægssektorplan og en implementeringsplan. Derfor er enheden placeret i departementet for Sundhed.

7.2 Hovedkonto 34.11.01 Patientbehandling i udlandet, somatisk

Pågår der til stadighed forhandlinger med Danmark og Island med henblik på bedst mulig styrkelse af den somatiske behandling i udlandet, og hvad er status for sådanne evt. forhandlinger?

Svar: Der er ikke igangværende eller nye forhandlinger med Island. Sundhedsvæsenet har flere samarbejdsaftaler med danske regioner og har kontinuerlig dialog med dem.

7.3 Hovedkonto 34.11.02 Patientbehandling i udlandet, psykiatriske

1. Hvad skyldes stigningen i bevillingerne fra og med R 2022 og frem til FFL 2024, selvom der ikke er ændringer i antal pladser?

Svar: R2022 afspejler de realiserede udgifter. R2022 afspejler derfor ikke en stigning i bevillingen. Bevillingen for 2022 var 18,4 mio. kr.

2. Udvalget ønsker en uddybning af Naalakkersuisuts henvisning til regelgrundlaget for afholdelse af udgifterne efter nærværende hovedkonto, hvorefter det er sundhedsvæsenet, der skal bære udgiften for anbringelse og behandling. Udvalget undrer sig over, at det ikke er de danske myndigheder, der skal afholde udgiften.

Svar: Udgifterne til behandling af grønlandske borgere med en psykiatrisk diagnose tilfalder Sundhedsvæsenet. Grønlandske borgere med psykiatrisk diagnose, der kræver behandling i lukket regi, er der ikke mulighed for at behandle i Grønland, hvorfor der er købt pladser til behandling i Danmark.

7.4 Hovedkonto 34.11.03 Dronning Ingrid's Hospital

1. Hvad er status for MR-scanner situationen?

Svar: Sundhedsvæsenet har modtaget en fondsbevilling til indkøb af MR-scanner. MR-scanneren forventes installeret andet kvartal 2024.

2. Under skemaet over de forventede aktivitetstal vedr. ambulante behandlinger, er medtaget betaget en bemærkning om, at der er medtaget ambulante aktiviteter foretaget på sengeafsnit, grundet kapacitetsmangel. Udvalget ønsker en forklaring hertil.

Svar: Der er i de realiserede aktivitetstal medtaget ambulante behandlinger foretaget på sengeafsnit på DIH. Særligt fysioterapien har flere ambulante behandlinger som foretages på sengeafsnit.

3. I skemaet over de forventede aktivitetstal vedr. ambulante behandlinger er angivet kraftigt fald i FL 2023 og FFL 2024 i forhold til R 2022, samtidig er der omvendt sket en stigning i skemaet over de forventede aktivitetstal vedr. antal operationer. Hvad er baggrunden for dette forhold?

Svar: De forventede aktivitetstal afspejler ambulatorie-kapaciteten, men i praksis foregår der også ambulante behandlinger på sengeafsnit. Dette afspejler de realiserede aktivitetstal i 2022. Fremover vil ambulante behandlinger foretaget på sengeafsnit også indgå i opgørelsen af de forventede aktivitetstal og ikke kun de realiserede. Jf. Sundhedskommissionens anbefalinger er der behov for at styrke og udvikle data om Sundhedsvæsenet, herunder de opgørelsesmetoder, som anvendes.

Der er ikke foretaget ændringer i antallet af forventede operationer i de nævnte år. De opgjorte tal er et udtryk for, at der er gennemført færre operationer i 2022 end forventet.

7.5 Hovedkonto 34.11.04 Det Grønlandske Patienthjem

1. Det er udvalgets forståelse at patientledsagere, ikke-visiterede pårørende, har mulighed for at overnatte på patienthotellet i det omfang kapaciteten er til stede og mod betaling. Udvalget kan forvente, at der kan opstå situationer, hvor kapaciteten begrænser

pårørendes mulighed for fortsat at overnatte, og derfor må vige for patienters krav på overnatning på stedet. Har Naalakkersuisut tal på, hvor mange ikke-visiterede pårørende, der har henvendt sig om muligheden for overnatning i patienthjemmet?

Svar: Jf. Inatsisartutbeslutning på FM2016 kan ikke-visiterede pårørende overnatte og få morgenmad uden betaling på DgP, hvis der er kapacitet til det.

Personalet på DgP oplever, at der især i ferieperioder er mange henvendelser fra ikke-visiterede pårørende, som ønsker at overnatte på patienthjemmet. I pjecen "Pårørendes ophold på Det Grønlandske Patienthjem", som findes digitalt på peqqik.gl: www.peqqik.gl/Finner-Det-gronlandske-Patienthjem-Paarorendes-ophold-DGP står retningslinjerne for overnatning for ikke-visiterede pårørende beskrevet.

Sundhedsvæsenet opgør ikke antallet af henvendelser.

2. Har Naalakkersuisut tal på, hvor mange ikke-visiterede pårørende har fået adgang til overnatning i patienthjemmet?

Svar: Sundhedsvæsenet har ikke tal på hvor mange ikke-visiterede pårørende, der har fået adgang til overnatning i patienthjemmet.

3. Har Naalakkersuisut tal på, hvor mange ikke-visiterede pårørende, der har måttet flytte ud og finde et andet sted at overnatte grundet opstået manglende kapacitet, mens patienten endnu boede på patienthjemmet?

Svar: Sundhedsvæsenet har ikke tal på hvor mange ikke-visiterede pårørende, der har måtte finde et andet sted at overnatte.

4. Hvilken hjælp har disse sidste personer mulighed for i forhold til at finde alternativt overnatningssted?

Svar: Det er de ikke-visiterede pårørendes eget ansvar at finde overnatningssted. Sundhedsvæsenets forpligtelser er i relation til patienter og visiterede ledsagere.

Jf. Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 2 af 24. januar 2005 om ydelser ved undersøgelse og behandling uden for patientens hjemsted har Sundhedsvæsenets forpligtelser ift. betaling af ophold for patienter som henvises til behandling i udlandet samt visiterede ledsagere.

5. Hvilke adgange har ikke-visiterede pårørende ellers til besøg på patienthjemmet?

Svar: Tilbud om aktiviteter mv på patienthjemmet er primært beregnet til patienter. Hvis den pårørende ønsker at deltage i diverse arrangementer og aktiviteter på patienthjemmet, skal den pårørende selv betale for deltagelse.

6. Har Naalakkersuisut andet at bemærke i forhold til at sikre at patienterne får den nødvendige observation og pleje under deres ophold?

Svar: Personalet på Det Grønlandske Patienthjem fokuserer på deres kerneopgave, hvilket er varetagelse af de patienter, der bor på hjemmet, derefter de visiterede pårørende. De ikke-visiterede pårørende kan overnatte på patienthjemmet, hvis der er kapacitet til det. Tid og ressourcer anvendt på andre opgaver, fx de ikke-visiterede pårørende er tid og ressourcer, som ikke anvendes på behandling, pleje og vejledning af patienterne.

7.6 Hovedkonto 34.11.11 Psykiatrisk anbringelse efter Kriminalloven

Udvalget ønsker en uddybning af Naalakkersuisuts henvisning til regelgrundlaget for afholdelse af udgifterne efter nærværende hovedkonto, hvorefter det er sundhedsvæsenet, der skal bære udgiften for anbringelse og behandling. Udvalget undrer sig over, at det ikke er de danske myndigheder, der skal afholde udgiften.

Svar: Det er Grønlands selvstyre og ikke danske myndigheder som betaler for sundhedsbehandling af grønlandske borgere dømt efter grønlandsk kriminallov.

7.7 Hovedkonto 34.12.01 Sundhedsregioner

Udvalget ønsker at få oplyst om status på Sundhedsregionernes ydelser og sundhedsbetjening set i forhold til fastholdelse af tilstrækkelige ressourcer i regionerne og dermed så vidt muligt undgå flytning af sundhedsregionernes patientbehandlinger til eksempelvis Nuuk?

Svar: Der er kun fastansatte læger i byerne Nuuk, Tasiilaq og Sisimiut. Udfordringer med at rekruttere og fastholde sundhedspersonale, ikke mindst læger, er stadigt stigende. Når der mangler lægefaglige kompetencer uden for nævnte byer, er det nødvendigt at overflytte alvorligt syge patienter til Nuuk, så de sikres en forsvarlig behandling.

7.8 Hovedkonto 34.12.05 Landsapotek

Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan Naalakkersuisut foretager det regelmæssige tilsyn med sundhedsdistrikternes lægemiddeldepoter, og dermed forebygge mangel på medicin i distrikterne?

Svar: Det er Landsapoteket, som foretager det regelmæssige tilsyn jf. Landstingsforordning nr. 1 af 12. maj 2005 om lægemidler, § 25, stk. 2.

7.9 Hovedkonto 34.12.06 Fællesomkostninger

Udvalget ønsker at få oplyst om indsatsen og de afsatte ressourcer vedr. rekruttering og fastholdelse af personale er tilstrækkelige i forhold til den store personalemangel inden for Sundhedssektoren?

Svar: De afsatte ressourcer er ikke tilstrækkelige. Der er mangel på ressourcer hos Økonomi- og Personalestyrelsen. Det viser sig ved, at der er store udfordringer med manglende eller forsinkede personalekontrakter fra Økonomi- og Personalestyrelsen samt problemer med lønudbetaling. Disse problemer er blevet forstærket af en betydeligt øget efterspørgsel efter styrelsens ydelser fra Sundhedsvæsenets side, som styrelsen ikke er tilført midler til. Dette skaber udfordringer med rekruttering og fastholdelse, da 1) medarbejdere ikke vil tiltræde stillinger i Sundhedsvæsenet uden forudgående kontrakt og 2) kortidsansatte afholdes fra at vende tilbage til Sundhedsvæsenet i nye ansættelser pga. oplevede problemer med kontrakter og løn.

Der mangler også ressourcer til administrativ understøttelse til Sundhedsvæsenets rekrutterings- og fastholdelsesindsatser. Den kontinuerlige on-boarding og introduktion af mange nye kortidsansatte belaster de fastansatte og dermed fastholdelsen generelt.

Herudover er det selvfølgelig ikke mindst af meget stor betydning af sikre et attraktivt arbejdsmiljø internt i sundhedsvæsenet, således det opleves som en god arbejdsplads.

Naalakkersuisut har derfor afsat en reserve på 2 mio. kr. til en styrket rekrutteringsindsats der bl.a. vil kunne anvendes med henblik på bl.a. at øge ressourcerne i Økonomi- og personalestyrelsen. Der henvises til hovedkonto 20.11.70 i finanslovsforslaget. Midlerne skal udmøntes som ændringsforslag senere i finanslovsprocessen.

7.10 Hovedkonto 34.13.01 Sundhedsdistrikterne, tandlægebetjening

1. Hvordan hænger de forventede aktivitetstal for antal konsultationer sammen med de samme for forventet personaleforbrug, når man ser på ændringerne fra R 2022 til FFL 2024?

Svar: De realiserede aktivitetstal for 2022 viser, at der har været realiseret færre årsværk og færre antal konsultationer end forventet 2022, hvilket bl.a. skyldes

rekrutteringsudfordringer i tandplejen. Der er en direkte sammenhæng mellem antallet af leverede årsværk og antal konsultationer. Der er fra FL2023 til FFL2024 ikke ændret i det forventet personaleforbrug og de forventede aktivitetstal.

2. Under skemaet over de forventede aktivitetstal vedr. antal konsultationer er medtaget en bemærkning som udvalget ønsker at få uddybet nærmere.

Svar: Konsultationer af ældre/voksne vil typisk være mere omkostningstunge og komplicerede end konsultationer af børn og unge. Børn og unge indkaldes og følges aktivt op på af tandplejen, hvor voksne selv skal booke tid til konsultation. Konsultationer af børn og unge vil typisk være prægede af "rutinetjek", hvor de voksne ofte først booker tid til konsultation, når der er opstået problemer med deres tandsundhed. Derfor er konsultationer og evt. behandlinger af voksne som hovedregel mere omkostningstunge.

8. Aktivitetsområde 40 Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke

8.1 Hovedkonto 40.02.01 Kollegieadministrationens Fælleskonto

1. Udvalget bemærker, at antallet af kollegie enheder i Nuuk og Nuussuaq øges med 98 enheder, men at bevillingen ikke øges tilsvarende. Udvalget ønsker en forklaring herfor.

Svar: Grundet interne forhold blev bevillingsønsket fra KAF ikke indarbejdet til 1. behandling. Naalakkersuisut vil arbejde for et ændringsforslag til 2. behandling.

2. Udvalget er ikke bekendt med "Nypigekollegiet" eller Storsletten "Blok 2-10". Er der tale om helt nye kollegier?

Svar: "Nypigekollegiet" er beliggende i C.E. Jansensvej 23, B-1282, i Nuuk.

Blok 2-10 i "Storsletten" er de ældre boligblokke beliggende på H.J. Rinksvej i Nuuk.

De omtalte bygninger er ikke nye kollegier.

8.2 Hovedkonto 40.02.03 Udlån og indfrielse af banklån

Hvad skyldes variationen i antal Pilotlån fra FL2023 (45) til FFL2024 (12)?

Svar: Denne forskel beror på forskellige måder at opgøre antallet på. USF opgør antallet af fakturaer fra flyoperatørerne, og da nogle flyoperatører sender en faktura hver måned, og andre sender en samlet faktura for et længere tidsrum, kan antallet af fakturaer for den enkelte pilotlev variere.

De 12 (FFL24) er beregnet ud fra en samlet faktura, og de 45 (FL23) er beregnet ud fra et antal mindre fakturaer.

8.3 Hovedkonto 40.02.07 Særydelser, rejseudgifter mm, institutionerne

Udvalget undrer sig over, at nærværende hovedkonto kaldes en tilskudsbevilling og ikke en lovbunden bevilling. Naalakkersuisut bedes redegøre herfor.

Svar: Da uddannelsesstøtte indeholder både stipendier og særydelser er nærværende hovedkonto kategoriseret som tilskudsbevilling, da studerende skal opfylde særlige krav for at være omfattet af særydelser i form af kost og logi, frirejser, godstransport, bøger, transport og undervisningsafgifter mv. jf. bekendtgørelse nr. 9 af 19. juli 2017 om uddannelsesstøtte.

Generelt opfattes lovbundne bevillinger som noget, hvor der er en lovfastsat ydelse med angivelse af pris.

8.4 Hovedkonto 40.10.12 Efterskole

Naalakkersuisut oplyser at der over nærværende hovedkonto refunderes 281,- pr. elev pr. måned til de Grønlandske Huse. Beløbet går til vejledning af efterskoleelever i Danmark. Udvalget noterer sig beløbet, og ønsker Naalakkersuisuts redegørelse for dette specifikke beløb pr. elev.

Svar: Det drejer sig om en af Inatsisartut vedtaget gammel sats i finanslovens tekstanmærkninger. I 2004 var satsen på 225 kr., og så er den senere blevet ændret: I 2005 til 250 kr., i 2012 til 256 kr., i 2013 til 261 kr., i 2014 til 265 kr., i 2015 til 268 kr., og i 2018 til de nuværende 281 kr.

8.5 Hovedkonto 40.12.35 GUX Aasiaat

Naalakkersuisut bedes oplyse, om der på institutionen praktiseres, eller påtænkes, tolkning under GUX-eksaminer?

Svar: Der er på nuværende tidspunkt ikke praktiseret eller påtænkt tolkning under GUX-eksaminer.

8.6 Hovedkonto 40.12.36 GUX Nuuk

Udvalget bemærker, at antallet af årselever stiger i FFL2023 mens omkostningen pr. årselev forbliver nogenlunde ens. Udvalget undrer sig over, at omkostningen pr. årselev ikke falder tilsvarende med det stigende antal årselever.

Svar: Det antages at spørgsmålet omhandler omkostningen pr. årselev mellem FL 2023 og FFL 2024, hvor Udvalget undrer sig over, at omkostningen pr. årselev ikke falder tilsvarende med det stigende antal årselever. Det skal bemærkes at antal årselever falder med 5 års-elever mellem FL 2023 og FFL 2024. Det skal dog også bemærkes, at beregningen for omkostning pr. årselev for FFL 2024 ikke er korrekt og vil blive korrigeret til 2. behandling.

8.7 Hovedkonto 40.90.07 Innovation i uddannelse og information om internationalt programsamarbejde

Udvalget ønsker at få oplyst, hvilke planer Naalakkersuisut har med regionalkontoret i Grønland under Fonden for Entreprenørskab. Hvilke aktiviteter skal dette kontor konkret beskæftige sig med og hvordan bliver tilskuddet til dette fordelt?

Svar: Fonden for Entreprenørskab (FFE) har holdt kurser i innovation og entreprenørskab for lærere og undervisere i størstedelen af landets folkeskoler og ungdomsuddannelser. De videregående uddannelser planlægges der undervisning for i 2024.

FFE laver undervisningsmaterialer i innovation og entreprenørskab til folkeskolen og er i gang med at lave nyt undervisningsmateriale til ungdomsuddannelser.

Der er planlagt et event d. 17. november 2023 i Ilulissat, hvor FFE inviterer alle skoler der er undervist i, gratis deltagelse for én person til Arsarnerit Inuusuttai, Grønlands største iværksætterfinale. For alle deltagere til eventet er det FFE der afholder udgifter til rejse, kost og logi. Eventet bliver realiseret i samarbejde med Avannaata Kommunia.

Udover rejser, efteruddannelser og iværksætterfinale, har FFE et kontor i Issortarfimmut 1, 3905 Nuussuaq og indtil videre er der en person ansat.

8.8 Hovedkonto 40.90.08 IKT i uddannelsessystemet

Hvad skyldes ændringen i forventede aktivitetstal i forhold til de øvrige udgifter sammenlignet med R2022?

Svar: Ved en omlægning af udgifterne i konteringssystemet, er en del udgifter, der tidligere blev registreret under "Øvrige drift", for FL2023 registreret under "Trafikafgift". Det er en fejl, da "Trafikafgift" bør afspejle de udgifter der vedrører udgifterne i forbindelse med internetadgang for landets folkeskoler, brancheskoler, GUX'er, Majoriaq Centre og enkelte andre institutioner.

For FFL 2024 vil der foretages en ændring, så aktivitetstallet afspejler de udgifter, der er forbundet med skolernes og uddannelsesinstitutionernes internetforbindelser.

Der er således ikke tale om en større ændring i aktivitetstal.

8.9 Hovedkonto 40.90.15 Leje af kollegiekapacitet

1. Udvalget bemærker, at Naalakkersuisut har ansøgt Finans- og Skatteudvalget om godkendelse af Annullering af udbud af Standardkollegie Etape 2, Nuuk. Hvilke konsekvenser ville dette have for budgetteringen på nærværende hovedkonto?

Svar: Der forventes en årlig bevilling på ca. 8,2 mio. kr. for at opretholde den ellers forventede kapacitetsforøgelse for Etape 2.

2. Hvilke konsekvenser ville ovenstående have for de budgetterede overslagsår?

Svar: Dette vil afhænge af, hvornår Etape 2 vil være færdiggjort og klar til indflytning, og derudover henvises til svaret på ovenstående spørgsmål 8.9.1.

8.10 Hovedkonto 40.91.03 Kursusvirksomhed

1. Udvalget bemærker, at nettoudgiften er steget til det dobbelte siden R2022. Udvalget ønsker en forklaring herfor.

Svar: Den oprindelige bevilling for nærværende hovedkonto var på 15,185 mio. kr. i FL2022 inkl. BO'erne 2023, 2024 og 2025. I løbet af 2022 blev bevillingen nedsat med 7,1 mio. kr. ved en TB, hvorefter bevillingen udgjorde 8,085 mio. kr. Til trods for nedgang i kursusaktiviteterne i 2022 som i al væsentlighed skyldes efterdønningerne af Covid-19, forventer Naalakkersuisut at kursusaktiviteterne langsomt vil stige igen.

2. Hvem er målgruppen for de kurser der udbydes under nærværende hovedkonto?

Svar: Målgruppen er faglærte og ufaglærte, herunder arbejdsledige. Der henvises i øvrigt til Inatsisartutlov om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelses-området nr. 10 af 19. maj 2010 og Naalakkersuisuts Bekendtgørelse nr. 21 af 1. juli 2008.

8.11 Hovedkonto 40.91.05 Voksenuddannelser

Naalakkersuisut oplyser i teksten under nærværende hovedkonto, at midlerne skal bruges i forbindelse med "uddannelsesindsatsen". Naalakkersuisut bedes uddybe, hvad der menes med uddannelsesindsatsen i denne forbindelse.

Svar: Når der i teksten under nærværende hovedkonto 40.91.05 står: 'ophold for kursister' bør ordet 'kursister' retteligt udskiftes med ordet 'voksenlærlinge'. På samme måde bør udtrykket 'udgifter til kursusgodtgørelse' udskiftes med 'tabt arbejdsfortjeneste' som udbetales voksenlærlingen i henhold til reglerne om erhvervsuddannelseskurser. Voksenuddannelsens struktur og varighed fastlægges under hensyntagen til, at lærlingen opnår mindst det samme faglige niveau som en ungdomslærning og dermed forudsætninger for at bestå eksamen/svendeprøven jf. § 4 i bekendtgørelsen om Voksenlærlinge.

Voksenuddannelser er således underlagt skoleophold og praktikophold som almindelige ungdomsuddannelser.

Idet midlerne ikke bruges direkte i forbindelse med undervisningen og oplæringen på skole- og praktikophold, men i forbindelse med 'tabt arbejdsfortjeneste' og 'rejser og ophold' for voksenlærlingen under skole- og praktikophold samt i forbindelse med instruktører med henblik på praktikoplæring, bør der ikke stå 'i forbindelse med uddannelsesindsatsen' men 'i forbindelse med 'ophold på skole- og praktiksted'.

Det foreslås således at ændre teksten til hovedkonto 40.91.05 til følgende i anden afsnit første sætning:

'På nærværende hovedkonto afholdes udgifter til tabt arbejdsfortjeneste, rejser og ophold

for voksenlærlinge og instruktører i forbindelse med ophold på skole og ophold på praktiksted'. Dette vil ske som ændringsforslag til 2. behandlingen.

8.12 Hovedkonto 40.91.06 Efteruddannelse

1. Udvalget bemærker, at der i forventede aktivitetstal kun var 1 kursist under 'Andre kursister' i R 2022 og at der forventes at være 50 kursister i FFL2024. Udvalget ønsker en forklaring herfor.

Svar: I det forventede aktivitetstal er KISII kommet til at lave en skrivefejl, da der ellers skal stå 23.

2. Udvalget ønsker desuden en status for økonomien på uddannelsesområdet

Svar: Status for Hovedkonto 40.91.06 er, at den – bortset fra ovennævnte fejl – er relativt stabil: Der har i 2022 været færre PG kursister og dimmitender, hvilket sandsynligvis skyldes Covid-19, men dette forventes stabiliseret nu.

8.13 Hovedkonto 40.97.03 Kirken i Grønland

Hvad skyldes den store stigning i de forventede aktivitetstal for budgetåret samt budgetoverslagsårene sammenholdt med R2022? Udvalget bemærker i den forbindelse, at budgettallene er faldet i forhold til R2022 samtidig med at aktivitetstallene er steget markant. Udvalget bemærker desuden, at der ikke er sket store ændringer i bevillingen på trods af, at finansudvalget godkendte en tillægsbevillingsansøgning ultimo 2022.

Svar:

Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke bemærker at det alene er aktivitetstallene for budgetåret der afviger og at dette vil blive rettet til 2. behandlingen af FFL 2024.

Grunden til, at budgettallene er faldet i forhold til R2022 er, at Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke ultimo 2022 søgte om at forhøje bevillingen for Hovedkonto 40.97.03 Kirken i Grønland med 5.100.000 kr. for at dække et merforbrug i Kirken.

Kirken i Grønland havde i 2022 et merforbrug på 4,2 mio. kr. eksklusive henlæggelse på 750 tsn. kr. Merforbruget skyldes, at Kirken ikke har fulgt det af Kirken lagte budget for 2022, samt at der var underbudgetteret på flere områder, herunder blandt andet lønninger, pensionsbidrag, feriepenge, vikaransættelser og transport. Derudover havde Kirken ikke budgetteret med en dækning af overførslen af merforbruget fra 2021 og havde blandt andet ikke taget højde for forhøjelsen på SIK-overenskomsten, som blev udbetalt med tilbagevirkende kraft i det sidste kvartal. Kirken havde generelt set fejlbudgetteret og ikke lavet interne budgetopfølgninger for at sikre at udgifterne afholdes indenfor bevillingen. Bevillingen blev derfor søgt forhøjet i 2022 med 5.100.000 kr. Bevillingsændringen var en budgetneutral omrokering af midler indenfor 40-området.

9. Aktivitetsområde 50 - 51 Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst

9.1 Hovedkonto 50.01.20 Fiskeri og fangst

1. Hvad skyldes svingningerne i bevillingerne mellem R 2022 og FFL 2024?
Svar: I 2022 var bevillingen på 669tkr, hvor der i regnskabet kan ses at der er brugt 510tkr, bevilling for FFL2024 er på 691tkr som resultat af bevillingen for 2023 er reguleret med et halv sats.
2. Udvalget ønsker at få oplyst, hvilke konkrete aktiviteter denne bevilling anvendes til.
Svar: Under aktivitetstallene kan det ses, at bevillingen på denne finanslovskonto benyttes til fiskeriprojekter, fangstprojekter og harpungranat. Af konkrete projekter kan nævnes:
 - Fiskeri: støtte gives til fiskeriudviklingsprojekter heriblandt til etablering af ERS på mindre kystnært fartøj, fiskeriudstyr til forsøgsfiskeri i Tinilerilaaq og Tasiilaq og fiskeriudstyr til forsøgsfiskeri efter sild ved Narsaq.
 - Fangst: Projektbevillingerne anvendes til informationskampagner om bæredygtig udnyttelse af fangstressourcer. I 2022-2023 blev der ligeledes anvendt projektmidler til delbidrag til udvikling af miniature satellitmærke til store og små hvaler NAMMCO regi.
 - Harpungranat. KONFIFA afholder hvert år kursus i brug af harpuncanon, og harpungranat. Endvidere gives der tilskud til køb af harpungranater, som betales over denne finanslovskonto.

9.2 Hovedkonto 50.06.50 Fiskeriudviklingspulje

Hvorfor stiger de forventede aktivitetstal med ca. 50% fra R2022 til FFL2024?

Svar: Der bevilges et beløb hvert år, størrelsen er afhængig af den økonomiske situation. Bevillingen benyttes til anskaffelse af nybygget eller brugt fartøj, med tilskud op til 40%, samt ophugning af fartøjer. De ubrugte midler opspares og overføres til næste finansår. Se landstingslov nr. 15 af 20. november 2006 om fiskerifinansieringspulje, §1 stk. 2. Forbruget på denne konto kan variere fra år til år, afhængig af konkrete ansøgninger.

9.3 Hovedkonto 51.01.05 Grønlands Fiskerilicenskontrol og Jagtbetjentordning

Hvordan hænger uændrede bevillinger sammen med behovet for styrkelse af kontrollen?

Svar: På finanslovskonto 20.11.50 driftsreserven, er der reserveret 3,3 mio. kr. til årlig drift at det nye kontrolfartøj Nanoq IV som forventes udmøntet ved 2. behandling af FFL2024.

9.4 Hovedkonto 51.07.40 Rente- og afdragsfrie udlån

1. Udvalget undrer sig over, at Ammassalik fremgår i teksten under nærværende hovedkonto og forventer at dette rettes.
Svar: Der arbejdes pt. med henblik på at bruge de rigtige betegnelser.
2. Det fremgår, at der ydes tilskud til anskaffelse af erhvervsjoller på 75% i resten af landet. Naalakkersuisut bedes uddybe dette, da Udvalget er af den opfattelse, at dette ikke nødvendigvis gør sig gældende i f.eks. Nuuk og Ilulissat.
Svar: I henhold til Inatsisartutlov nr. 13 af 3. december 2012 om erhvervsfremme af fiskeri og fangst, §5 stk. ydes tilskud på henholdsvis 84% og 75%. Der henvises til bemærkningerne som står skrevet
" Til stk. 2

..... Med hensyn til bevilling af tilskud til joller, der skal benyttes til fiskeri skal tilskuddet primært ydes til erhvervsjoller, der fisker i områder, hvor fiskerikapaciteten er mangelfuld", og fortsætter

"I fiskeriområder hvor fiskerikapaciteten er for høj, kan dette medføre at tilskud til joller nedprioriteres, således at kapacitetsproblemet ikke forværres.

Til stk. 3

Bestemmelsen følger den gældende landstingsforordning om erhvervsfremme til fiskeri og fangst. Der kan ikke gives en anden sats end de 75 % og 84 %.

På grund af de dårligere indtjeningsmuligheder i Qaanaaq, Ammassalik og Ittoqqortoormiit i forhold til andre områder, er der fastsat en højere tilskudssats på 84 % for disse områder end tilskudssatsen på 75 % for øvrige områder. Den højere tilskudsandel til disse områder skyldes deres særlige afhængighed af indtægter fra fangst og fiskeri kombineret med de erfaringsvis lavere indtjeningsmuligheder i disse områder."

10. Aktivitetsområde 62-64, Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, Erhverv og Handel

10.1 Hovedkonto 64.10.03 Grønlands bidrag til Northern Periphery and Arctic

Udvalget efterlyser en effektmåling af nærværende bevilling. Naalakkersuisut bedes uddybe, hvordan nærværende bevilling kommer den grønlandske befolkning til gode.

Svar: The Northern Periphery and Arctic 2014-2020 Programme er et samarbejde mellem 9 lande som har identificeret fælles markører. Markørerne er knyttet til lav befolkningstæthed, vanskelig tilgængelighed, begrænset økonomisk diversitet og samfund der i høj grad er afhængige af naturressourcer og oplever høj påvirkning af klimaændringer. Disse fælles markører danner grundlaget for erfaringssamarbejdet.

Der er ikke foretaget en egentlig effektmåling af bevillingen til Northern Periphery & Arctic programmet (NPA). Der findes derfor ikke konkrete tal på, hvor meget midlerne der placeres i NPA programmet genererer i form af skatteindtægter og afledte effekter til det grønlandske samfund. Det kan dog oplyses, at flere private virksomheder, offentlige organisationer samt forsknings- og uddannelsesrelaterede institutioner m.v. har deltaget i NPA programmer i årenes løb. På det seneste møde i Northern Periphery Arctic Programme, der blev afholdt i marts 2023 godkendte sekretariatet 6 ud af 9 projekter. Af de 9 indstillede projekter havde 2 projekter umiddelbart grønlandsk relevans. Ingen af de 2 projekter med relevans for Grønland opnåede dog støtte. Fra grønlandsk side er det Nalik Ventures der varetager indsamling, beskrivelse og indsendelse af potentielle projekter. Nalik Ventures har oplyst, at de finder ansøgningsprocessen arbejdstung og har fremsat ønske om, at opgaven fremadrettet varetages af en anden instans. Der ligger således en opgave med at afklare den fremtidige ramme for programmets virke.

Det kan generelt oplyses, at projekter under Northern Periphery Arctic Programme kan tage forskellige former, såsom udvikling af et konkret produkt, innovative løsninger, vidensdeling, kompetenceudvikling og indgåelse af fagligt netværk m.v. Det økonomiske og faglige udbytte af programmet skal dermed forstås ud fra den akkumulerede effekt, som det grønlandske samfund og de konkrete grønlandske projektdeltagere opnår igennem samarbejdet.

10.2 Hovedkonto 64.10.06 Indfrielse af garantier for lån

Hvor stort et beløb udgør de samlede garanterede lån, der danner udgangspunkt for nærværende bevilling?

Svar: Frem til 2012 blev der stillet garantier for lån til landbaseret erhverv, herunder inden for erhvervsfremme inden for turismeerhvervet og landbaserede erhverv. Der er stillet garanti for en række lån, herunder blandt andet til private institutioner, bådvirksomheder, håndværksvirksomheder, cafeer m.m. Garantien har kunne være til lån med maksimal løbetid på 10 år. Restgælden for resterende lån i 2022 er ca. 0,4 mio. kr.

10.3 Hovedkonto 64.10.27 Erhvervsudviklings- og markedsføringsprojekter

I budgetbidraget omtaler Naalakkersuisut en aktivitetstabel til nærværende hovedkonto. Udvalget gør opmærksom på, at der ikke findes en sådan aktivitetstabel. Kan udvalget forvente Naalakkersuisuts ændringsforslag til afhjælpning af denne mangel til forslagets andenbehandling?

Svar: Det er en fejl i afsnittet: Aktivitetstabellen til nærværende hovedkonto er tilpasset med henblik på fremadrettet at skabe en mere ensartet afrapportering af forbruget over hovedkontoen for hele budgetperioden. Endvidere vil aktivitetstabellen skabe en mere direkte forbindelse mellem budgettering, forbrug og afrapportering i aktivitetstabellen.

Er ikke blevet fjernet i FFL2024. Dette sker ved samlingen af finanslovsforslaget.

10.4 Hovedkonto 64.10.30 Sælskindsindhandling

1. Udvalget ønsker at få oplyst, hvilke muligheder der er for import af sælskind fra eksempelvis Norge for at sikre bedre kapacitetsudnyttelse eksempelvis hos Great Greenland?

Svar: Der er indhentet supplerende bemærkninger fra Departement for Fiskeri og Fangst til brug for svaret.

EU-sælordningen, er en lovramme, som indeholder to undtagelser til det generelle forbud mod at markedsføre sælprodukter på EU-markedet. Det relevante afsnit for Grønland indeholder ordlyd om, at ordningen omfatter undtagelser fra forbuddet for Inuitsamfund samt andre Oprindelige Folk.

Norge opererer imidlertid ikke med begrebet 'Indigenous communities' i deres sælfangst. Derimod driver Norge kommerciel fangst på sæler i internationale områder og deres egne økonomiske zoner. Norge søger skriftligt hvert år om at få adgangsmulighed til Østgrønland, og såfremt de har fået adgang og såfremt iskanten er inde i Grønlands økonomiske zone, kan Norge drive fangst på grønlandssæler dér.

Norges kystfangst på sæler er meget begrænset og foregår hovedsageligt for at begrænse antallet af sæler for at beskytte fiskebestande.

Den norske sælfangst drives fra den såkaldte Vest-is (i Grønlandshavets norske zone) og Øst-is (Barentshavet/Hvidehavet) og ikke af Oprindelige Folk, hvilket betyder, at produkter af disse skind efter bearbejdning i Grønland, ikke vil kunne eksporteres videre til EU, under undtagelsen for Inuit og andre Oprindelige Folks samfund.

På nuværende tidspunkt er det kun Departement for Fiskeri og Fangst i Grønland samt instanser i Nunavut som har et såkaldt "Certifying Body, som er en certificerende instans for EU, der behandler udførsel og indførsel af sælskind.

Til yderligere baggrund kan det oplyses, at tidligere Naalakkersuisut har stoppet import af canadiske og norske sælskind, da disse ikke var omfattet af den første Inuit-undtagelse, ej heller den der blev strammet op i 2015. Der var i forbindelse med importen af canadiske og norske sælskind meget kritisk presseomtale både i Grønland og i udlandet.

Great Greenland markedsførte på daværende tidspunkt canadiske og norske sælskind uden brug af Great Greenland's logo, men dette blev stoppet, da man ikke kunne adskille produkterne andet end ved Great Greenland's logo. Sælerne mellem Grønland og Canada samt Grønland og Norge er fælles bestande og af samme art, men adskilles i fangstsammenhænge ved begreberne "kommerciel" kontra "Inuit".

Naalakkersuisut foretrækker, som ejer af Great Greenland, at selskabet arbejder for at gøre en ekstra indsats for at øge og sikre bedre udnyttelse af sælskind i Grønland, der stammer fra fangster fra vores erhvervsfangere. Dette fremfor at genoptage kommerciel import af sælskind, som kan føre til kritik fra EU/UK eller

andre lande med lignende begrænsninger. Selvom der desværre er en del udsmid af sælskind i Grønland, vil det stadig, ud fra en bæredygtighedsvinkel, være mere "grønt" at prioritere sælskind fra Grønland fremfor at indføre sælskind fra andre lande på kommerciel basis.

10.5 Hovedkonto 64.10.31 Besøgscentre og nationale seværdigheder

1. Der er over flere år blevet afsat midler til etableringen af Nuuk Natur- og Geocenter. Udvalget ønsker en status for arbejdet i Nuuk.

Svar: Nuuk Natur- og Geocenter var tidligere planlagt etableret i to ældre pakhuse i Nuuks gamle atlanthavn. Den plan er dog ikke længere en mulighed.

I samarbejdet med Kommuneqarfik Sermersooq er der vurderet flere mulige nye placeringer, men en endelige beslutning er ikke truffet.

Yderligere blev finansieringen til de resterende visitorcentre omroket i forbindelse med Covid-19 besparelser, hvorfor der også skal besluttet om projektet skal fortsætte og eventuelt i hvilket omfang og format. Naalakkersuisut forventes at tage stilling til spørgsmålet inden for kort tid.

2. Har Naalakkersuisut planer om etablering af flere visitorcentre?

Svar: Der foreligger flere idéer til mulige visitorcentre i enkelte kommuner. Naalakkersuisut ser gerne at kommunerne viser interesse og tager større initiativ til eventuel realisering af idéerne.

3. Hvilken rolle forventes af kommunerne i forhold til medfinansiering af visitorcentre?

Svar: Afhængig af om et visitorcenter skal bygges fra grunden, anskaffelse af eksisterende bygning/rum, eksisterende bygning/rum stilles til rådighed, mv. forventes det at kommunerne i et vist omfang kan bidrage til erhvervelse.

Med hensyn til finansiering af drift, ville dette endvidere bero på om kommunerne kan se fordele ved en sådan løsning.

Såfremt der foreligger konkrete idéer til visitorcentre i kommunerne vil det være naturligt at der skal forhandles om størrelsen på kommunernes engagement.

4. Udvalget skal opfordre Naalakkersuisut til konsekvent at anvende den korrekte betegnelse for den tilsvarende danske betegnelse (visitorcentre). Udvalget anbefaler, at der i den grønlandske version anvendes den af Oqaasiliortut godkendte officielle betegnelse herfor.

Svar: Naalakkersuisut tager bemærkningerne til efterretning.

10.6 Hovedkonto 64.10.32 Turismeudvikling og erhvervsfremme

1. Udvalget noterer sig, at mikrolån fremgår af aktivitetstabellen med nul-bevillinger. Hvad er baggrunden for dette, og hvad er status for det arbejde, der skulle fremme anvendelse af mikrolån?

Svar 10.6.1. og 3.:

Jf. Inatsisartutlov om ændring af inatsisartutlov om erhvervsfremme til landbaserede erhverv (Mikrolånsordning) af 17. november 2017, skulle Mikrolånsordningen ophøre efter 4 år fra dens ikrafttræden. Det vil sige, at bevillingen til mikrolånsordning er ophørt 1. januar 2022. Mikrolånsordningen var en forsøgsordning, hvor Nalik Ventures nu er i gang med at evaluere ordningen.

Selvom der er nul-bevilling, kører Nalik Ventures stadig med ordningen, hvor midlerne til nye lån gives fra tilbagebetalingsmidler fra eksisterende mikrolånstagere. Der er således i 2022 udlånt 19 mikrolån, på i alt 1,7 mio. kr., heraf 10 af lånene til virksomheder, som arbejder indenfor turismeindustrien.

- Evalueringen af ordningen forventes at blive tilendebragt inden udgangen af 2023.*
2. Finder Naalakkersuisut at mikrolån er velegnet finansieringsmiddel for de små bygder til erhvervsfremme indenfor turisme?
Svar: Naalakkersuisut er meget positivt indstillet overfor instrumenter til at fremme mindre virksomheder. I forhold til den fremadrettede mikrolånsordning vil den blive udarbejdet efter Nalik Ventures evaluering af mikrolånsordningen.
3. Hvilke konkrete aktiviteter anvendes nærværende bevilling til?
Svar: Se under punkt 10.6.1.

10.7 Hovedkonto 64.20.07 Inuit Circumpolar Council

Udvalget efterspørger en effektmåling af ICC's aktiviteter. Hvilken nytteværdi har ICC's virke for Grønland?

Svar: ICC – Inuit Circumpolar Council, er en international anerkendt oprindelige folks organisation som er akkrediteret med en NGO-konsultativ status under FNs Økonomiske og Social Råd (ECOSOC). Mere end 6000 NGO'er har samme status, hvoraf kun 13 er oprindelige folks organisationer. ECOSOC-NGO status giver adgang til møder med observatør status til en lang række FN-organer og ikke kun de særlige mekanismer for oprindelige folk som FNs Ekspert Mekanisme for Oprindelige Folks Rettigheder (EMRIP) under FNs Menneskerettigheds Råd og FNs Permanente Forum for Oprindelige folks anliggender (PFII) under ECOSOC.

Både ICC og Naalakkersuisut varetager oprindelige folks rettigheder, dog fra to forskellige udgangspunkter.

ICC arbejder for oprindelige folks rettigheder fra et civilsamfunds perspektiv, hvor de således har mulighed for at agere med en selvstændig stemme i internationale fora så som f.eks. FN. Til sammenligning kan Naalakkersuisut udelukkende deltage i sådanne fora igennem Danmark, som er det officielle medlem af FN, hvorfor eventuelle indlæg skal koordineres indenfor Kongerigets rammer.

ICC har generelt en bred og uafhængig berøringsflade på internationalt niveau og varetager ligeledes det vigtige samarbejde mellem vores oprindelige folks frænder i Canada, Alaska og Chukotka, som med krigens udbrud i Ukraine, er desto vigtigere at fastholde.

ICC spiller også en vigtig rolle i Arktisk Råd som permanent participant, hvor de sammen med de 5 andre oprindelige folks organisationer repræsenterer oprindelige folks stemmer i alle dele af den arktiske region. Til sammenligning deltager Grønland også her indenfor rammerne af Kongeriget Danmark, hvor beslutninger og forhandlingspositioner koordineres mellem Grønland, Færøerne og Danmark.

Naalakkersuisut og ICC har generelt en tæt kontakt, hvor ICC bidrager med sine synspunkter, ekspertise og med oplysninger fra deres arbejde i mange internationale fora hvor det er relevant at fremme oprindelige folks rettigheder og interesser ud fra et arktisk perspektiv. Denne kontakt er til stor gavn for Naalakkersuisuts arbejde med oprindelige folks rettigheder.

Naalakkersuisut skal ligeledes henvise til ICC's rapport over de mere detaljerede aktiviteter for ICC fra 2018-2022 (vedhæftet som bilag).

11. Aktivitetsområde 66 – 67 Naalakkersuisoq for Finanser, Ligestilling, Råstoffer og Justitsområdet

11.1 Hovedkonto 66.01.01 Råstofstyrelsen, administration

Hvordan hænger de stigende lønudgifter sammen med et faldende personaleforbrug?

Svar: Der er tale om, at tidligere oplyste årsværk ikke har været korrekte og ikke afspejlede de faktiske forhold. Dette ændres ved et ændringsforslag. Således at årsværk og lønomkostninger hænger sammen.

11.2 Hovedkonto 67.01.02 Afdelingen for Geologi

1. Naalakkersuisut oplyser, at der på længere sigt arbejdes for at gøre Afdelingen for Geologi til en selvstændig forskningsbaseret enhed. Såfremt dette er tilfældet, hvorfor reduceres bevillingen så markant fra R2022 til FFL2024?

Svar: Bevillingen afspejler det aktivitetsniveau, som Naalakkersuisut har prioriteret. Ønsket om oprettelse af en selvstændig enhed er stadig under udarbejdelse. Bevillingen fra R2022 er væsentligt påvirket af en ekstraordinær tillægsbevilling på 4,5 mio. kr. til indkøb af udstyr til monitorering ifm. risiko for fjeldskred, hvorfor der reelt kun er sket en marginal nedgang.

2. Hænger ovennævnte tiltag sammen med fjeldskredssagen?

Svar: Regnskabstallene for 2022 indeholder aktiviteter for CCS og fjeldskred. I 2023 oprettes der finanslovskontis for 67.01.14 Fjeldskred og 67.01.15 CCS. Regnskabstallene for 2022 vil derfor markant højere end de efterfølgende år. Sammenlignende mellem regnskab 2022 og FFL24 er derfor ikke reel. Da tallene indeholder forskellige aktiviteter.

11.3 Hovedkonto 67.01.03 Geologi- og markedsføringsprojekter

1. I budgetbidraget findes en gentagelse af opgaverne for Afdelingen for Geologi (hovedkonto 67.01.02). Hvad er baggrunden for dette?

Svar: Det er korrekt, at der er en gentagelse, da der er tale om en generel beskrivelse af grundlaget for aktiviteterne.

2. Hvad er baggrunden for at de internationale markedsføringstiltag, som ligeledes varetages af Afdelingen for Geologi, ikke bevilges under hovedkonto 67.01.02 Afdeling for Geologi?

Svar: Historisk har udgifter og aktiviteter til internationale markedsføringstiltag været henført til 67.01.03 da det er blevet betragtet som en særskilt prioriteret aktivitet.

3. Naalakkersuisuts målsætning er at arbejde for at udvikle råstofsektoren til at være et bærende erhverv. Hvordan hænger dette sammen med en markant reduceret bevilling fra R2022 til FFL2024?

Svar: Bevillingen fra R2022 er væsentligt påvirket af en ekstraordinær tillægsbevilling på 4,5 mio. kr. til indkøb af udstyr til monitorering ifm. risiko for fjeldskred.

12. Aktivitetsområde 70 – 72 Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur

12.1 Hovedkonto 70.01.07 Bygningsmyndigheden

Hvad skyldes ændring i personaleforbrug fra R 2022 – FFL 2024?

Svar: Naalakkersuisut skal henvise til Finanslov for 2023, hvor følgende fremgår af budgetbidrag for hovedkonto 70.01.07:

'Aktiviteterne på nærværende hovedkonto og hovedkonto 72.02.03 Administrations- og projektudgifter vedrørende boligbyggeri er sammenlagt på nærværende hovedkonto, hvorfor nærværende bevilling er øget med 3,9 mio. kr. Dermed udgår hovedkonto 72.02.03 Administrations- og projektudgifter vedrørende boligbyggeri. Dette sker som følge af afslutning på projektet Helhedsplan for Boliger. Ressourcerne skal fremadrettet anvendes til opfølgning på boligdrift, renovering, nye initiativer samt ny lovgivning. Boligområdet vil således fremadrettet fuldt ud indgå under Anlægsafdelingens ansvarsområder. I forbindelse med sammenlægning af hovedkonti, er personaletal ligeledes forhøjet.'

Forhøjelsen af personaletal fra FL2023 til FFL2024 sker med baggrund i bevillingens PL-regulering af bevillingen, som sammen med omstrukturering af stillingsbetegnelser i afdelingen, muliggør for den foreslåede øgning i personaletal. Dette er nødvendigt af hensyn til at afdelingen har medarbejdere, der opnår ret til at gå på pensionsrettigheder fra 2024, hvorfor det findes nødvendigt at sikre overlap af ansættelser, så der kan ske behørig til vidensdeling og overdragelse af opgaver.

12.2 Hovedkonto 72.20.05 Tilskud til passagerbefordring

1. Naalakkersuisut oplyser, at udgifter forbundet med analysearbejde i forbindelse med og opfølgning på servicekontrakter på området, samt eventuelle omkostninger ved et kommende udbud, afholdes over nærværende hovedkonto. Hvornår forventer Naalakkersuisut, at den nævnte analyse vil være færdig?

Svar: Nærværende hovedkonto bruges primært ifm. analyser op til nye kontrakter. Således skal der indgås nye servicekontrakter i Sydgrønland inden 2025, og ny kontrakt med Arctic Umiaq Line. Herudover pågår der en evaluering af servicekontrakterne, som på nuværende tidspunkt er forsinket, da der fortsat afventes input. Når evalueringen er endeligt udarbejdet og godkendt, vil den blive fremsendt til Inatsisatuts relevante udvalg.

2. Naalakkersuisut oplyser at der er indgået aftale med Arctic Umiaq Line om en videreførelse af kystpassagerskibssejlads med Sarfaq Ittuk under en 5-årig servicekontrakt gældende for årene 2021-2025. Det oplyses desuden, at der skal forhandles ny servicekontrakt før servicekontrakten udløber. Udvalget ønsker en uddybning af dette forhold.
3. *Svar: Departementet for Boliger og Infrastruktur er i dialog med Arctic Umiaq Line om en ny servicekontrakt, som også indebærer nye muligheder og nyt materiel. Inatsisartuts relevante udvalg vil blive orienteret, ligesom Finans- og Skatteudvalget skal godkende et forhandlingsmandat.*

12.3 Hovedkonto 72.20.10 Godstransport

Udvalget ønsker status på Royal Arctic Line A/S' fremtidige planer og aktiviteter?

Svar: Naalakkersuisut skal henvise til Royal Arctic Line A/S's halvårsrapport for 2023 samt årsrapport for 2022, der findes her: <https://www.ral.dk/regnskaber/>.

12.4 Hovedkonto 72.20.12 Isrekognosering

Hvad skyldes de meget svingende bevillinger fra og med R 2022 og frem til FFL 2024?

Svar: Naalakkersuisut skal henvise til Finanslov for 2023, hvor følgende fremgår af budgetbidrag for hovedkonto 72.20.12:

'Grønlands Selvstyre medfinansierer istjenesten. Med henblik på effektivisering af fakturering samt skabelse af transparens, så samles betalingerne fra rederierne Arctic Umiaq Line A/S og Royal Arctic Line A/S til DMI på hovedkonto 72.20.12 Isrekognosering.

Hvorfor nærværende hovedkonto hæves med 3. mio. kr. og hovedkonto 72.20.10

Godstransport ned- sættes tilsvarende så ændringen er budgetneutral.'

13. Aktivitetsområde 73 – 77 Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø

13.1 Hovedkonto 73.04.01 Finansieringsstøtte til landbrugserhvervet

1. Udvalget bemærker, at der i 2023 blev bevilget 5 mio. kr. til en hjælpepakke til landbrugserhvervet i forbindelse med ekstraordinære udgifter til gødning og foder. Udvalget ønsker til dette oplyst, om dette har haft indvirkning på bevillingen i FFL2024.

Svar:

Der blev bevilget 5 mio. kr. som følge af en akut opstået situation, hvor priserne på foder og gødning steg på kort tid. Da der var tale om en akut og ekstraordinær hjælpepakke har denne ikke haft indvirkning på bevillingen i FFL2024.

2. Dertil ønsker udvalget at få oplyst, om lignende tillægsbevillingsansøgninger kan forventes fremover.

Svar:

Foder- og gødningspriser er stadig meget høje og forventes at være det, så længe krigen i Ukraine fortsætter. Naalakkersuisut forventer, at erhvervet har gjort en indsats for at tilpasse sig de nye omstændigheder.

13.2 Hovedkonto 73.04.07 Indfrielse af garantier for lån til grovvarekøb til fåreavl

Udvalget ønsker at få oplyst om udvalgets godkendelse af tillægsbevillingsansøgning om forøgelse af garanti til grovvareindkøb til landbruget (udvalgets sag nr. 01.31.06/22-00989) har haft en positiv indvirkning for nærværende hovedkonto? Udvalget godkendte sagen onsdag den 29. juni 2022, som omhandlede garanti for De samvirkende Fåreholderforeningers foderkredit fra 3,5 mio. kr. til 5 mio. kr.

Svar:

Finans- og Skatteudvalget godkendte den 29. juni 2022 en forøgelse af den garanti, som Grønlands Selvstyre stiller overfor Grønlandsbanken. Hermed kan De Samvirkende Fåreholderforeninger øge deres kreditaftale og dermed betale leverandøren af gødning og foder.

Normalt bruges kun ca. 2/3 af bevillingen på hovedkonto 73.04.07 til indfrielse af denne garanti, såfremt der er landbrugere der ikke selv kan betale deres foder- og gødningsindkøb det pågældende år. Det blev derfor vurderet, at det ikke var nødvendigt at øge denne bevilling.

I 2022 blev der brugt 888.378 kr. på indfrielse af garantier.

13.3 Hovedkonto 73.04.08 Servicekontrakt lammeslagteri m.fl.

1. Udvalget skal gøre opmærksom på, at den til nærværende hovedkonto tilknyttede tekstanmærkning ikke har samme overskrift. Udvalget forventer, at Naalakkersuisut fremsætter ændringsforslag til forslagets 2. behandling, som retter op på denne fejl.

Svar:

I FFL2024 er den korrekte overskrift til hovedkonto 73.04.08 'Selvforsyning i mindre bosteder og yderdistrikter' (som anført s. 122). Teksten vil blive rettet i de øvrige tilfælde i forbindelse med 2. behandlingen af Finansloven.

2. Nærværende hovedkonto omfatter en servicekontrakt til opretholdelse af et lammeslagteri i Narsaq (Neqi A/S). Naalakkersuisut er bemyndiget til, med orientering af Inatsisartuts Finans- og Skatteudvalget, at indgå flerårige servicekontrakter med slagteriet Neqi A/S. Kontrakterne må ikke overstige den

samlede bevilling og må ikke gå ud over budgetoverslagsårene. Udvalget bemærker at bevillingen til nærværende hovedkonto er halveret i forhold til FL 2023. Udvalget ønsker på den baggrund at få oplyst om bevillingen, i kombination med Neqi A/S' seneste årsresultater, anses at være tilstrækkelig til lammeslagteriets opretholdelse?

Svar:

Grundet de økonomiske uoverensstemmelser og tilbageførelser af midler mellem KNI-enheder, var det nødvendigt at øge servicekontrakten for Neqi i FL2022. Nærværende hovedkonto blev ved 3. behandlingen af FFL2022 derfor forhøjet med 4,5 mio. kr. I 2022 var servicekontraktbetalingen forhøjet pga. tillægsbevilling. Servicekontraktbetalingen er derfor nu tilbage til niveauet fra før 2022, indtil en endelig løsning fremlægges på længere sigt.

Arbejdsgruppen er i gang med at udarbejde løsningsmodeller til problemstillingerne i Neqi A/S. En proces for en mulig løsningsmodel og de fremtidige servicekontrakter er under udarbejdelse og vil blive inddraget i forbindelse med behandlingen af FFL2024. En endelig langsigtet løsningsmodel for Neqi forventes at ligge klar efter 2025. Indtil da fremskrives bevillingen for finansåret.

3. Udvalget ønsker desuden et svar på, om nedsættelsen af bevillingen for finansåret 2024 - og de efterfølgende budgetoverslagsår - er et udtryk for, at Naalakkersuisut har fundet frem til en langsigtet løsning på problemstillingerne?

Svar:

Arbejdsgruppen er i gang med at udarbejde løsningsmodeller til problemstillingerne i Neqi A/S. En proces for en mulig løsningsmodel og de fremtidige servicekontrakter er under udarbejdelse og vil blive inddraget i forbindelse med behandlingen af FFL2024. En endelig langsigtet løsningsmodel for Neqi forventes at ligge klar efter 2025.

Indtil da fremskrives bevillingen for finansåret. I 2022 var servicekontraktbetalingen forhøjet pga. tillægsbevilling. Servicekontraktbetalingen er derfor nu tilbage til niveauet fra før 2022, indtil en endelig løsning fremlægges på længere sigt.

4. Hvad skyldes ændringen i bevillingen fra R2022 til FFL2024?

Svar:

Grundet de økonomiske uoverensstemmelser og tilbageførelser af midler mellem KNI-enheder, var det nødvendigt at øge servicekontrakten for Neqi i FL2022. Nærværende hovedkonto blev ved 3. behandlingen af FFL2022 derfor forhøjet med 4,5 mio. kr. I 2022 var servicekontraktbetalingen forhøjet pga. tillægsbevilling. Servicekontraktbetalingen er derfor nu tilbage til niveauet fra før 2022, indtil en endelig løsning fremlægges på længere sigt.

13.5 Hovedkonto 73.04.09 Budgetregulering

1. Det fremgår af budgetbidraget, at det ved fornyelsen af kontrakten undersøges at give KNI A/S mulighed for at foretage vareforsyning af byerne, hvorved virksomheden vil udbyde deres ydelser i konkurrence med andre aktører. Udvalget ønsker at få oplyst, hvor langt man er nået med disse undersøgelser?

Svar:

KNI har vurderet, at en udvidelse af vareforsyning til byerne vil have en negativ cashflow effekt, og at en vareforsyning af byerne grundlæggende vil være for

risikobetonet for selskabet. KNI har derfor meddelt Selvstyret, at de ikke arbejder videre med planerne for en udvidelse af deres markedsområde. Der arbejdes for en model, som ikke indeholder hovedkonto 73.04.09 Budgetregulering i FL2024.

Den nedsatte arbejdsgruppe arbejder på nuværende tidspunkt på forslag til en finansiell sikringsstrategi for KNIs vare- og energidivision, samt på forskellige løsningsmodeller til de opkommende servicekontrakter. Dette arbejde vil betyde ændringsforslag for FFL24. Selvstyrets arbejdsgruppe har fået en frist til inden 3. behandlingen af FFL2024.

2. Udvalget efterspørger en status for Naalakkersuisuts planer med KNI i øvrigt fremover.

Svar:

Der er indhentet input fra Formandens Departement: "KNI er afgørende for bosætningsmønsteret og skal som aktieselskab udfylde sin vedtægtsbestemte kerneopgave, som primært omhandler forsyning med forbrugsvarer og flydende brændstoffer. Naalakkersuisut har endvidere et ønske om at selskabet er sit samfundsansvar bevist, som understreget med det politiske forlig om ejerskabspolitik fra marts 2023. Selskabet arbejder fortsat med de økonomiske udfordringer som urbaniseringen medfører samt nedbringelse af vedligeholdelsefterslæbet. Disse områder forventes afdækket i arbejdet med den kommende servicekontrakt. Naalakkersuisut har tilkendegivet sine konkrete ønsker til selskabet på den ordinære generalforsamling d. 3. august 2023. Referatet fra generalforsamlingen er offentligt tilgængeligt på Naalakkersuisuts hjemmeside."

13.6 Hovedkonto 73.04.10 Vare- og bankforsyning

I den til nærværende hovedkonto tilknyttede tekstanmærkning oplyses, at servicekontraktforhandling er i gang, og at der kommer opdateringer i forbindelse med anden behandlingen af Finanslovsforslaget. Indgår der i disse servicekontraktforhandlinger overvejelser, der også berører de undersøgelser, der pågår jf. hovedkonto 73.04.09 Budgetregulering?

Svar:

Forhandlingerne pågår fortsat, og der forventes opdateringer i forbindelse med 3.-behandling af Finanslovsforslaget. Desuden henvises til svar på spørgsmål under 13.5, 1.

13.7 Hovedkonto 73.94.04 Nukissiorfiit, renter

Hvad skyldes de svingende bevillinger fra og med R 2022 og frem til FFL 2024?

Svar:

Som et element i den nye prismodel for el og vand blev der i forbindelse med Finansloven for 2018 indført, at renteberegningsgrundlaget for nærværende hovedkonto blev ændret. Løbetiden for lån optaget fra 2018 vil være 20 år med en nominel rente på 3 % p.a. De eksisterende lån blev samlet i et enkelt lån, afdragene blev nedsat til 70 mio. kr. om året, og afdragsprofilen blev tilsvarende forlænget. For at kompensere for den forlængede afdragsprofil blev der fastsat en aftagende rentesats for de allerede optagne lån. Rentesatsen

blev fastsat så den balancerer renteeffekten af en længere afdragsprofil og renteeffekten af en lavere rentesats.

Rentesatsen for de allerede optagne lån var oprindeligt fastsat til en nominal rente på 6 % p.a. I det nye konsoliderede lån aftrappes renten årligt med 0,22 %-point, indtil den årlige nominelle rente udgør 3 % p.a., hvorefter den fastholdes på dette niveau. Dette forhold forklarer størstedelen af udsvinget mellem 2022 og FFL24.

13.8 Hovedkonto 73.94.05 Nukissiorfiit, afdrag

Hvad skyldes de efter udvalgets mening lave årlige afdrag?

Svar:

I forbindelse med den nye prismodel for el og vand som er beskrevet under spørgsmål 13.7, blev der også besluttet en ny afdragsprofil. Det betyder, at Nukissiorfiit afdrager 70 mio. kr.

om året, men samtidig optager nye lån for 60 mio. kr. om året.

13.9 Hovedkonto 73.94.07 Grønlands Elmyndighed

Hvad er den nærmere baggrund for nærværende hovedkonto?

Svar:

Udgifter til Grønlands Elmyndighed har hidtil været afholdt over konto 73.94.02 Nukissiorfiit. Grønlands Elmyndighed er nu udskilt fra Nukissiorfiit med direkte reference til ressortdepartementet og dermed underliggende enhed i Departement for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø. Som følge heraf skal administrative opgaver med bogføring, lønudbetaling samt kontorfaciliteter overgå til Departement for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø. Dette vil ske med virkning fra 1. januar 2024 og medfører, at der oprettes en særskilt konto for Grønlands Elmyndighed på Finansloven. Konto 73.94.02 Nukissiorfiit nedsættes med samme beløb som bevillingen på nærværende konto. Da Grønlands Elmyndighed er en uafhængig kontrolinstans, der blandt andet har til opgave at kontrollere Nukissiorfiits installationer, er det hensigtsmæssigt at elmyndighedens økonomi adskilles fra Nukissiorfiits.

13.10 Hovedkonto 77.05.02 Grønlands Naturinstitut

Hvad skyldes de svingende bevillinger fra og med R 2022 og frem til FFL 2024?

Svar:

Bevillingen i 2022 var 70.079.000 kr., idet den på baggrund af beslutning under 3. behandlingen af Finansloven i Inatsisartut var forhøjet med en engangsbevilling til Narhvaltælling i Østgrønland på 3.100.000 kr. I 2022 blev der endvidere givet tillægsbevilling på 3.100.000 kr. på grund af de ekstraordinært høje brændstofpriser, således at den samlede bevilling endte på 73.179.000 kr. I 2023 er der ikke særbevilling eller tillægsbevilling, og bevillingen er derfor 6,2 mio. kr. lavere end 2022. Hertil er så lagt PL-regulering. For FFL 2024 er bevilling fra 2023 fremskrevet med en højere PL-regulering end tidligere grundet den høje inflation.

13.11 Hovedkonto 77.05.08 Miljøfonden

Naalakkersuisut oplyser, at de nationale forbrændingsanlæg forventes at stå klar i 2024. Hvilke planer har Naalakkersuisut for affaldshåndtering på kysten i overgangsfasen, indtil forbrændingsanlæggene er klar til brug?

Svar:

For at hjælpe kommunerne er der i 2022 og 2023 med støtte fra Miljøfonden gennemført affaldsturne, hvor forbrændingsegnet fra kommunerne blev transporteret til et forbrændingsanlæg i Danmark. Naalakkersuisut har en forventning om, at der i 2024 vil blive gennemført lignede affaldsturner.

De nye forbrændingsanlæg står snart klar, og Naalakkersuisut vil i den forbindelse gerne ekstraordinært støtte kommunerne, så alle er klar til at affaldet skal transporteres. Det er derfor besluttet, at der i 2024 og 2025 kan reserveres op til 15 mio. kr. fra Miljøfonden til formålet. Den ekstraordinære støtte vil gælde alle kommuner uagtet, om man er en del af Esani A/S eller ej. Det vil sige, at der kan gives op til 3 mio. kr. til hver kommune i forhold til en samlet helhedsbetragtning af indsatser i miljøområdet. Midlerne fra Miljøfonden skal være med til at optimere affaldshåndteringen og transportløsningen i de enkelte bosteder.

14. Aktivitetsområde 80 – 89 Anlægsområdet

14.1 Hovedkonto 80.00.01 Omrokeringsreserve og Hovedkonto 80.00.10 Tilbageførsler fra Anlægs- og renoveringsfonden

Udvalget ønsker at få oplyst, hvad der danner baggrunden for de store udsving i bevillingerne?

Svar: Til hovedkonto 80.00.01: Der afsættes årligt en bevillingsramme på aktivitetsområde 80-89 (A&R fonden). Rammen fordeles indledningsvist på de forskellige specifikke projekter under de forskellige hovedkonti, hvorefter den resterende bevilling afsættes under hovedkonto 80.00.01 til senere udmøntning. I forhold til FFL2024, så er bevillingsrammen øget, som følge af behovet for indkøb af et nyt ERP-system til Sundhedsvæsenet.

Til hovedkonto 80.00.10: Hovedkontoen bliver alene benyttet til bogføring af mer- eller mindreforbrug ved lukning af projekter. Det er forskelligt fra år til år hvor mange projekter bliver lukket, og forskellig størrelsen på af mer- eller mindreforbrug er også forskelligt fra projekt til projekt. Der vil derfor altid være udsving i resultater fra tidligere år. I 2022 er der lukket flere projekter, med et resultat på et samlet mindreforbrug, som fremgår af budgetspecifikationen under R2022.

14.2 Hovedkonto 82.20.02 Pisariillisaaneq-projektet, ERP

1. Udvalget ønsker at få oplyst, hvad status er med ERP-projektet?

Svar: Projektet blev færdigimplementeret i september 2021.

2. Hvad er det hidtidige udbytte af projektet?

Svar: At det både i Selvstyret inkl. skattestyrelsen, samt i alle 5 kommuner anvendes et og samme økonomisystem. Dette betyder blandt andet at der ved indførsel af ny services, E-boks, NemKonto og lignende kun skal laves en opkobling fra det fælles økonomisystem og til services.

Med anvendelse af samme system vil oplæringstiden for medarbejder der skifter job mellem kommunerne og selvstyret være væsentligt mindre.

Muligheden for sammenligning af udgifter mellem kommunerne er også bedret, da der også anvendes samme kontoplan. Der har dog vist sig udfordringer med brugen af denne særligt imellem kommunerne.

14.3 Hovedkonto 83.30.12 Ældreinstitutioner

1. Hvordan ser det ud med kommunernes sektorplan på området?

Svar: Kommunerne er på nuværende tidspunkt er ikke lovmæssigt forpligtet til at fremsende deres sektorplaner til Naalakkersuisut.

Naalakkersuisut kan derfor ikke redegøre for alle 5 kommuners sektorplaner.

2. Er der p.t. konkrete projekter i gang?

Svar: Ja, kommunerne har fået tilskud til følgende projekter, som er igangværende:

44.057 Alderdomshjem, Ilulissat

44.056 Demensafsnit på alderdomshjem, Sisimiut

44.051 Renovering/nybygning alderdomshjem, Narsaq

44.053 Udvidelse af alderdomshjem, Upernavik

44.054 Udvidelse af alderdomshjem, Aasiaat

3. Det oplyses, at der kan ydes tilskud på op til 50%. Hvad betyder dette konkret, og betyder det at denne procentdel er det mest typiske?

Svar: Det betyder konkret at kommunerne kan få tilsagn om tilskud på op til 50% af alle omkostninger til opførelse af en ældreinstitution (projektering, udbud, opførelse). Udmøntning sker efter projektering og udbud i henhold til det 2-delte

bevillingsprincip. Tilskuddets endelige størrelse afhænger af de aftaler, kommunerne indgår med rådgiver til projektering, og efter licitation med en entreprenør. Kommunerne får refunderet udgifter ved fremsendelse af dokumentation for afholdte udgifter. Merudgifter i forhold til tilskudsstørrelsen afholdes af kommunerne – dvs. der kan ikke søges om større tilskud under udførelse (merbevilling).

14.4 Hovedkonto 84.40.12 Uddannelsesbyggeri

1. Det oplyses, at hovedkontoen omfatter bevillinger til vedligeholdelse og reparation af bygninger som hører under Naalakkersuisutområdet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke. Indgår sportshallerne også heri?

Svar: Det antages at udvalget henviser til kommunale eller selvejende idrætshaller. Tilskud til renovering af disse, afholdes fra projekt nr. 54.007 Tilskud til renovering af idrætshaller, under hovedkonto 84.40.14 Kultur og idrætsbyggeri. Se i øvrigt Anlægstabel i FFL2024, side 204 (dk version).

14.5 Hovedkonto 86.60.01 Sundhedsvæsenet

1. Indgår MR-scannere under nærværende hovedkonto?

Svar: Indkøb af MR-skannere, vil normalt indgå under projekt nr. 47.051 Apparaturpuljen, i lighed med indkøb af øvrigt medicoteknisk udstyr til sundhedsvæsenet.

2. Opererer man med en indtægtskonto når der eksempelvis modtages bidrag, til medfinansiering af konkrete anskaffelser, til eksempelvis MR-scannere?

Svar: Nej, bidrag bogføres ved særlig kategori, for at sikre der skelnes imellem bevillinger og ekstern finansiering, såsom fondsbidrag.

3. Hvad er status for anskaffelse af de nødvendige antal ambulancer?

Svar: Der er fortsat et efterslæb på indkøb af ambulancer, men dette indhentes i takt med, at bevillingen til ambulancer anvendes. Grundet krigen i Ukraine og medfølgende mangel på stålleverancer har der været en lang produktionstid på de seneste ambulancer.

Rettelse i forhold til den trykte udgave af FFL2024

I den nedenstående tabel 12 er gengivet en fortegnssrettelse for angivelsen af det budgetterede resultat for 2023 for Kommune Qeqertalik. I den trykte udgave af FFL2024 er der under resultat for budgettet for 2023 angivet 18.000 hvor det korrekte tal burde være -18.000.

Tabel 12. er desuden tilføjet en note om at budgettet for 2023 er anvendt som en proxy for Kommune Qeqertaliks regnskabstal for 2022.

Tabel 12. Kommunernes økonomi, tusinde kr. (positive tal betegner udgifter).

2022 Regnskab i t.kr. (foreløbige tal)						
	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qeqertalik	Avannaata	Subtotal
Drift	590.637	1.925.945	797.929	564.826	939.200	4.818.537
Anlæg	57.891	1.244.430	65.998	54.936	116.400	1.539.655
Indtægter	-627.305	-2.360.998	-876.134	-637.762	-1.032.300	-5.534.499
Resultat	21.223	809.377	-12.208	-18.000	23.300	823.693
2023 Budget i t.kr.						
	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qeqertalik	Avannaata	Subtotal
Drift	626.565	1.926.325	794.631	564.826	904.500	4.816.847
Anlæg	31.771	217.617	76.552	54.936	79.700	460.576
Indtægter	-674.216	-2.299.414	-865.124	-637.762	-1028.600	-4.831.574
Resultat	-15.660	-155.472	6.039	-18.000	-44.400	227.693

Kilde: Kommunerne, OBS foreløbige tal, endelige regnskabstal kan afvige betydeligt fra ovenstående. (Note: Budgettal for 2023 er i Kommune Qeqertaliks tilfælde anvendt som skøn for kommunens 2022 regnskab, da sidstnævnte ikke kendes.)